

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Šárka Dimitriadisová

Dohoda o vině a trestu

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.

Katedra: Trestního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 27. 4. 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 124 788 znaků včetně mezer.

.....

Šárka Dimitriadisová

V Praze dne 27. 4. 2018

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. Bc. Jiřímu Říhovi, Ph.D. za jeho pomoc a rady při zpracování této diplomové práce.

V neposlední řadě děkuji svým rodičům za jejich podporu nejen při psaní této diplomové práce, ale během celého studia. Především za trpělivost a motivaci pak děkuji svému příteli.

V Praze dne 27. 4. 2018

Obsah

Úvod	1
1. Kontext zákonné úpravy	3
2. Historický exkurz	6
2.1. Zavedení institutu dohody o vině a trestu českého právního řádu.....	6
2.1.1. Návrh zákona z roku 2004.....	6
2.1.2. Poslanecký pozměňovací návrh z roku 2005	6
2.1.3. Vládní návrh zákona z roku 2008.....	7
2.1.4. Zavedení institutu dohody o vině a trestu do českého právního řádu	7
2.2. Argumenty pro a proti zavedení institutu dohody o vině a trestu.....	8
3. Dohoda o vině a trestu v českém právním řádu de lege lata	13
3.1. Jednání o dohodě o vině a trestu	13
3.1.1. Podmínky, za kterých lze dohodu o vině a trestu sjednat a příprava jednání	13
3.1.2. Zajištění osob na jednání o dohodě o vině a trestu a průběh jednání	17
3.1.2.1. Účast obviněného a obhájce na jednání o dohodě o vině a trestu	17
3.1.2.2. Postavení poškozeného při sjednávání dohody o vině a trestu	19
3.1.3. Výsledky jednání dohody o vině a trestu	20
3.2. Dohoda o vině a trestu a její obsahové náležitosti	21
3.3. Návrh na schválení dohody o vině a trestu	22
3.4. Řízení o schválení dohody o vině a trestu před soudem.....	23
3.4.1. Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu.....	23
3.4.2. Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu.....	25
3.4.3. Veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu podle ust. § 314q tr. řádu.....	26
3.4.4. Rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu	27

3.4.4.1. Odvolání	29
4. Dohadovací řízení ve Velké Británii	29
4.1. Trestní řízení ve Spojeném Království s důrazem na předsoudní fázi	30
4.1.1. Institut guilty plea	32
4.1.2. Institut charge bargaining	33
4.2. Stručné zhodnocení	33
5. Institut dohody o vině a trestu v praxi a návrhy de lege ferenda	34
5.1. Zkoumání využití institutu dohody o vině a trestu v praxi	34
5.1.1. Obvod Městského soudu v Praze	35
5.1.2. Obvod Krajského soudu v Praze	37
5.1.3. Obvod Krajského soudu v Českých Budějovicích	38
5.1.4. Obvod Krajského soudu v Plzni	39
5.1.5. Obvod Krajského soudu v Ústí nad Labem	42
5.1.6. Obvod Krajského soudu v Hradci Králové	45
5.1.7. Obvod Krajského soudu v Brně	47
5.1.8. Obvod Krajského soudu v Ostravě	51
5.2. Shrnutí praktické části	53
5.3. Návrhy de lege ferenda	54
Závěr	57
Seznam použitých zkratkách	59
Seznam použitých zdrojů	60
Abstrakt	66
Abstract	67

Úvod

Trestní řízení v České republice dlouhodobě čelí kritice odborné i laické veřejnosti. Nejčastěji výtky směřují na zdlouhavost, komplikovanost, ale i ekonomickou náročnost trestního řízení. Nejen v reakci na tuto kritiku se trestní řízení postupně vyvíjí, a tak byly do trestního řádu, resp. trestního práva procesního, zakotveny alternativní způsoby řešení trestních věcí, jejichž stěžejním atributem je absence konání tradičního hlavního líčení před soudem.

Posledním takovým institutem, zakotveným do českého právního řádu zákonem č. 193/2012 Sb., s účinností k 1. září 2012, je dohoda o vině a trestu. Původ dohody o vině a trestu je třeba hledat v angloamerickém právním systému, kde je tento způsob vyřízení věci hojně využíván. České trestní řízení je však postaveno na kontinentálním právním systému, a proto u odborné veřejnosti vzbudila inkorporace tohoto způsobu vyřizování trestních věcí do našeho právního prostředí rozporuplné reakce, především z hlediska rozporu se zásadami kontinentálního trestního procesu.

Zakotvení dohody o vině a trestu do českého právního řádu mělo vést především ke zrychlení a zefektivnění trestního řízení a k odbřemenění soudů, které čelí velkému nápadu trestní agendy, což negativně ovlivňuje délku trestního řízení. Dohoda o vině a trestu má své místo v trestním řádu více než pět, a přestože ji lze stále považovat za institut relativně nový, nabízí se otázka, zda zavedení tohoto institutu přináší očekávané výsledky.

Ve své práci se nejprve zaměřím na postavení dohody o vině a trestu v trestním řízení. Dohodu o vině a trestu lze nepochybně označit za jeden ze zvláštních způsobů trestního řízení, avšak její zařazení mezi tzv. odklony v trestním řízení je sporné. Zároveň se budu krátce věnovat pojmům restorativní a retributivní justice.

Dále se v práci zaměřím na průběh zavedení dohody o vině a trestu do českého trestního řízení, jelikož samotnému přijetí dohody o vině a trestu do právního řádu v roce 2012, předcházely opakované legislativní snahy, přičemž i samotná konstrukce tohoto institutu se v průběhu let změnila. Budu se také věnovat argumentům, které jsou v souvislosti s dohodou o vině a trestu uváděny, a to jak těm, které tento institut hodnotí pozitivně, tak těm, co jeho zavedení hodnotí kriticky až odmítavě.

Následně se zaměřím na detailní rozbor právní úpravy dohody o vině a trestu tak, jak je obsažena v účinném znění trestního řádu. Nejprve se budu věnovat procesu sjednání dohody o vině a trestu a poté rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu soudem. Dále provedu stručnou analýzu úpravy dohody o vině a trestu, tzv. *guilty plea*, ve Velké Británii, a to s přihlédnutím k rozdílům angloamerického právního systému od kontinentálního.

V poslední kapitole své práce se budu věnovat výzkumu využívání dohody o vině a trestu v praxi, a to především otázce četnosti výskytu tohoto institutu a typu trestné činnosti, u které je používán. K získání potřebných informací v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, oslovím okresní soudy v České republice. V závěru své práce se v závislosti na získaných poznatcích pokusím o formulaci návrhů změn *de lege ferenda*, které by dle mého názoru mohly pomoci k účelnějšímu využívání dohody o vině a trestu v trestním řízení.

1. Kontext zákonné úpravy

Základním účelem trestního práva procesního, resp. trestního řízení, je odhalení pachatele skutku, který naplňuje znaky trestného činu podle trestního práva hmotného, vyšetření tohoto skutku, postavení pachatele před soud, spravedlivé rozhodnutí o vině či nevině a případné uložení trestu, a/ nebo ochranného opatření, rozhodnutí o nároku poškozeného na náhradu škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení a zajištění výkonu těchto rozhodnutí. Užší vymezení účelu trestního řízení obsahuje ust. § 1 tr. řádu, přičemž mezi jeho další základní úkoly se řadí upevňování zákonnosti, předcházení a zamezování trestné činnosti a výchovné působení na občany.

S vymezením účelu trestního práva pak souvisí modely retributivní a restorativní justice. Retributivní a restorativní justice náleží ke směrům, jimiž se ubírá současné trestní právo. *„Obě teorie pracují se základní koncepcí, že spáchání trestného činu narušuje stav rovnováhy. Z tohoto předpokladu pro oba přístupy vyplývá, že poškozenému se má něco dostat a pachatel má něco dát, resp. je něco dlužen. Oba přístupy se rovněž shodují v tom, že je zapotřebí zachovat úměrný vztah mezi spáchaným jednáním a odpovědí na něj. Liší se však ve způsobu, jak k tomu dospět.“*¹ Historicky v našem právním prostředí byl, a stále většinou je, uplatňován model retributivní (odplatné) justice, ve kterém je primární obětí trestného činu stát. Účelem je tedy ochrana státu, resp. dané společnosti před pachateli, kteří ohrožují veřejný zájem. Reakcí na spáchání trestného činu je přísné potrestání (represe) a následná snaha napravit pachatele. Individuální oběť trestné činnosti se výkonu justice zúčastňuje zpravidla (a především) v souvislosti s uplatněním nároku na náhradu škody.

Modelu restorativní (obnovující) justice je věnováno více pozornosti od osmdesátých let 20. století. Restorativní justice usiluje především o obnovu vztahů narušených trestným činem a vychází z přesvědčení, že pokud má obviněný převzít skutečnou osobní odpovědnost, musí si nejprve uvědomit následky svého činu, a to především k osobě poškozeného.

Tradiční trestněrepresivní pojetí považuje trestný či primárně za porušení práva a prohřešek proti státu, přičemž restorativní justice trestný čin vnímá jako prohřešek proti

¹ ZEHR, Howard. Úvod do restorativní justice. Praha: Sdružení pro probaci a mediaci v justici, 2003, s. 39.

osobě a narušení vzájemných osobních vztahů. Důraz retributivní justice je převážně na potrestání, převýchově, či odstrašení pachatele. Restorativní justice je naopak zaměřena na potřeby poškozeného a odpovědnost pachatele v procesu nápravy. Zároveň usiluje o to, aby společnost aktivně přispívala k nápravě a reintegraci pachatelů prostřednictvím osobního řešení konfliktů mezi nimi a poškozenými, jelikož tak si pachatelé plně uvědomí rozsah jimi spáchaného bezpráví a následky trestné činnosti, které v jejich důsledku oběti pociťují.² Projev restorativní justice se v českém trestním právu promítá například v podobě zákona o Probační a mediační službě, nebo zákona o soudnictví ve věcech mládeže.

Principy restorativní justice se projevují i v samotném trestním řízení. V souvislosti se změnou vnímání účelu trestního řízení byly do právního řádu zavedeny tzv. odklony. Ačkoliv při jejich využití dochází k odchýlení od klasického průběhu trestního řízení, nejedná se o odchýlení vně trestního řízení - nedochází tedy k mimosoudnímu vyřízení v rámci jiného typu řízení, např. k rozhodnutí věci ve správním řízení.^{3,4}

Pojmem odklon nicméně není definován v trestním zákoníku ani v trestním řádu, přičemž ani mezi autory odborné literatury nepanuje ve vymezení tohoto pojmu úplná shoda. Jelínek odklon vymezuje jako „*odchylku od typického průběhu trestního procesu (tj. alternativu standardního trestního řízení) [což] znamená, že trestní řízení nedospěje do svého obvyklého konce, do vynesení odsuzujícího rozsudku, nedojde k vyslovení viny, k uložení klasické trestní sankce, ale řízení se od této cesty „odkloní“ a trestní věc se vyřídí jinak, velmi často tak, že se trestní stíhání zastaví, což je další charakteristický znak odklonu.*“⁵. Jiná definice naopak uvádí, že pojmem odklon lze obecně označit takový postup vyřízení věci, „*při kterém není vyžadováno z hlediska účelu trestního řízení projednání věci před soudem v hlavním líčení*“⁶.

² JOHNSTONE, Gerry. Restorative justice: ideas, values, debates. 2nd ed. London: Routledge, 2011. xiii, p. 31.

³ Nedochází k přetransformování trestní odpovědnosti v jiný typ odpovědnosti.

⁴ CÍSAŘOVÁ, Dagmar; FENYK, Jaroslav; GRIVNA, Tomáš a kol. Trestní právo procesní. Vyd. 5. Praha: ASPI, 2008, s. 673.

⁵ JELÍNEK, Jiří. Trestní příkaz jako forma odklonu v trestním řízení. In JELÍNEK, Jiří. Alternativní řešení trestních věcí. Praha: Linde, 2015, s. 15.

⁶ ŠÁMAL, Pavel, MUSIL, Jan, KUČHTA, Josef a kol. Trestní právo procesní. 4. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 729.

V souladu s druhou uvedenou definicí se mezi odklony se de lege lata⁷ řadí (i.) trestní příkaz, (ii.) podmíněné zastavení trestního stíhání (včetně podmíněného odložení podání návrhu na potrestání ve zkráceném přípravném řízení), (iii.) narovnání (včetně odložení věci při schválení narovnání ve zkrácení přípravném řízení), (iv.) dohoda o vině a trestu a (v.) odstoupení od trestního stíhání mladistvého, zatímco v souladu s první definicí by pod pojem odklon nemohly být podřazeny instituty dohody o vině a trestu a trestního příkazu. Všem uvedeným institutům je však společné, že oproti standardnímu trestnímu řízení představují rychlejší způsob vyřízení věci a v důsledku jejich využívání by mělo docházet k odlehčení zatížení orgánů činných v trestním řízení.

Vzhledem k tomu, že restorativní justice je charakterizována mediací mezi účastníky konfliktu, tedy mezi obviněným a poškozeným a následným přijetím oboustranně přijatelné dohody, nelze ji spojovat se všemi výše uvedenými druhy odklonů. „*S restorativní justicí jsou odklony spojovány proto, že jejich aplikaci má zpravidla předcházet proces mediace, při němž se výrazným způsobem zvyšuje šance, že dojde k urovnání konfliktního stavu mezi pachatelem trestného činu a poškozeným.*“⁸ V důsledku tohoto zúžení je tedy zřejmé, že ve spojitosti s restorativními principy lze hovořit především o narovnání a podmíněném zastavení trestního stíhání, kde zastávají významnou úlohu mediátoři, resp. probační úředníci Probační a mediační služby^{9,10}. Ti se také mohou podílet na odstoupení od trestního stíhání mladistvého. V průběhu sjednávání dohody o vině a trestu účast mediátora zákon nepředpokládá, jelikož její sjednání je svěřeno výlučně státnímu zástupci. Nelze nicméně odhlédnout od skutečnosti, že účelem dohody o vině a trestu je uzavření přijatelné dohody mezi žalobcem a obviněným, přičemž zohledněny jsou i zájmy poškozeného. Odraz restorativní justice je tedy patrný i u tohoto institutu.

⁷ ŠÁMAL, Pavel, MUSIL, Jan, KUČHTA, Josef a kol. Trestní právo procesní. 4. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 730.

⁸ ŠČERBA, Filip a kol. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. Praha: Leges, 2012, s. 14.

⁹ Ta byla zřízena zákonem o Probační a mediační službě.

¹⁰ Viz ust. § 4 zákona o Probační a mediační službě: *Probační a mediační služba vytváří předpoklady k tomu, aby věc mohla být ve vhodných případech projednána v některém ze zvláštních druhů trestního řízení, nebo mohl být uložen a vykonán trest nespojený s odnětím svobody, anebo vazba byla nahrazena jiným opatřením. Probační a mediační služba současně pomáhá při odstraňování následků trestného činu poškozeným a dalším osobám dotčeným trestným činem.*

2. Historický exkurz

2.1. Zavedení institutu dohody o vině a trestu českého právního řádu

2.1.1. Návrh zákona z roku 2004

Zavedení institutu dohody o vině a trestu do českého právního řádu předcházely neúspěšné snahy poslanců i vlády. První vlašťovkou vyjadřující snahu o inkorporaci určité podoby institutu dohody o vině a trestu do českého právního řádu byl návrh zákona skupiny poslanců, sněmovní tisk 836/0 čtvrtého volebního období, o změně trestního řádu¹¹, součástí kterého byl i návrh na zavedení dohodovacího řízení mezi státním zástupcem a obžalovaným. Tento návrh předpokládal možnost dohodovacího řízení pouze v řízení o trestných činech, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let. Při splnění této podmínky měl státní zástupce možnost u prvního hlavního líčení před zahájením dokazování navrhnout na základě předchozí dohody druh a výši trestu pro případ, že se obžalovaný dozná a vyjádří s uvedeným návrhem souhlas. Soud pak měl mít možnost bez provedení dokazování tuto dohodu schválit. Tento návrh zákona byl nicméně zamítnut Poslaneckou sněmovnou již v prvním čtení.

2.1.2. Poslanecký pozměňovací návrh z roku 2005

Druhý pokus o uzákonění tohoto institutu, avšak pod názvem „prohlášení viny obžalovaným“ proběhl v roce 2005 prostřednictvím poslaneckého pozměňovacího návrhu, sněmovní tisk ze čtvrtého volebního období č. 746/3 k vládnímu návrhu zákona o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím trestního zákoníku a zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim¹². Koncepce prohlášení viny obžalovaným spočívala v možnosti obžalovaného po přednesení obžaloby (tedy již v rámci hlavního líčení) prohlásit, že uznává svou vinu. Dle pozměňovacího návrhu mohlo k prohlášení viny dojít i na návrh státního zástupce, aby bylo rozhodnuto v řízení o prohlášení viny obžalovaného, učiněný v obžalobě nebo nejpozději při přednesení obžaloby v hlavním líčení. Návrh počítal i s prohlášením viny obžalovaným v řízení, ve kterém byl obžalován ze zvlášť závažného zločinu. V takovém případě však soud neměl rozhodovat na základě prohlášení viny, ale měl k němu přihlídnout ve prospěch

¹¹ POSLANECKÁ SNĚMOVNA ČR. Sněmovní tisk č. 836/2004. [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=836&ct1=0>

¹² POSLANECKÁ SNĚMOVNA ČR. Sněmovní tisk č. 746/2005. [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=746&ct1=3>

obžalovaného při rozhodnutí ve věci. Přestože byl návrh zákona Poslaneckou sněmovnou schválen, Senát jej usnesením č. 340 ze dne 8. února 2006 zamítl. O návrhu zákona vráceném senátem bylo hlasováno na 54. schůzi Poslanecké sněmovny, přičemž sněmovna tento zákon nepřijala.

2.1.3. Vládní návrh zákona z roku 2008

Dalším pokusem byl vládní návrh na vydání zákona, sněmovní tisk č. 574/0 z pátého volebního období, kterým se měl měnit trestní řád a zákon o soudnictví ve věcech mládeže¹³. Dle tohoto návrhu mělo být možné sjednat dohodu o vině a trestu u všech trestných činů, na které zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož hranice nepřevyšuje pět let. Z důvodu skončení 5. volebního období se však tento vládní návrh dostal pouze do druhého čtení, kde byl doplněn o pozměňovací návrhy a dne 6. května 2009 jako sněmovní tisk č. 574/2 rozeslán.

2.1.4. Zavedení institutu dohody o vině a trestu do českého právního řádu

Dne 13. října 2011 předložila vláda sněmovně návrh na vydání zákona, sněmovní tisk č. 510/0 šestého volebního období, kterým se mění trestní řád a některé další zákony¹⁴. Obsahem tohoto návrhu byla především úprava problematiky alternativních způsobů vyřízení věci (resp. rozšíření možnosti jejich uplatnění) v trestním řízení a problematika spolupracujícího obviněného. Původní návrh počítal s možností sjednat dohodu o vině a trestu u všech trestných činů, s výjimkou těch, kterými byla způsobena úmyslně smrt¹⁵. Důvodová zpráva odůvodňovala potřebu zavedení institutu dohody o vině a trestu především zajištěním práva obviněného na rychlý a spravedlivý proces¹⁶. Argumentem také byla vzrůstající tendence uplatňování dohadovacích institutů v procesním právu dalších evropských zemí, které jsou obdobně jako Česká republika založeny na kontinentálním právním systému (např. Polsko, Španělsko, Itálie nebo Slovensko). Návrh na zavedení institutu dohody o vině a trestu byl zároveň korespondující

¹³ POSLANECKÁ SNĚMOVNA ČR. Sněmovní tisk č. 574/2008. [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=5&CT=574&CT1=0>.

¹⁴ POSLANECKÁ SNĚMOVNA ČR. Sněmovní tisk č. 510/2011. [online]. [cit. 2018-03-12]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=510&ct1=0>.

¹⁵ Vyjma trestného činu zabití, trestného činu vraždy novorozenceho dítěte matkou a některých dalších trestných činů (trestné činy podle části druhé hlavy IX. a XIII. tr. zákoníku).

¹⁶ V souladu s čl. 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod.

s doporučením Výboru ministrů členských států zemí Rady Evropy ve věci zjednodušení trestního soudnictví č. R (87) 18 ze dne 17. října 1987.¹⁷

Tento návrh byl schválen Poslaneckou sněmovnou i Senátem a posléze i podepsán prezidentem republiky. Zákon byl vyhlášen 12. června 2012 ve Sbírce zákonů v části 67 pod číslem 193/2012 Sb. Účinnosti zákon nabyt dne 1. září 2012. V trestním řádu je dohoda o vině a trestu¹⁸ upravena primárně na dvou místech – sjednání dohody o vině a trestu je zařazeno do části druhé (přípravné řízení), hlavy desáté (zahájení trestního stíhání, další postup v něm a zkrácené přípravné řízení) oddílu šestého (dohoda o vině a trestu), kde se jedná o ust. § 175a a § 175b. Řízení o schválení dohody o vině a trestu probíhající před soudem je pak logicky zařazeno do části třetí (řízení před soudem), hlavy dvacáté (zvláštní způsoby řízení), oddílu osmého (řízení o schválení dohody o vině a trestu), konkrétně se jedná o ust. § 314o až 314s.

2.2. Argumenty pro a proti zavedení institutu dohody o vině a trestu

Zavedení dohody o vině a trestu do českého právního řádu přirozeně vzbudilo zájem odborné veřejnosti, přičemž byly vzneseny pádné argumenty na stranách příznivců i odpůrců. Jak již bylo naznačeno výše, hlavním argumentem pro uzákonění dohody o vině a trestu bylo zrychlení, zefektivnění a zjednodušení trestního řízení. Tyto výhody reprezentují snahu o tzv. racionalizaci trestní justice, tedy o *zajištění výkonnější justice ve smyslu zkrácení trestního řízení a zjednodušení jeho administrativní náročnosti*¹⁹, v důsledku čehož by mělo dojít ke snížení přetíženosti soudů a tím pádem k získání většího prostoru pro řešení závažných trestných činů. Zastánci^{20, 21} zavedení dohody o vině a trestu dále argumentují čl. 6 Evropské úmluvy o lidských právech o právu na spravedlivý proces. Součástí práva na spravedlivý proces je mimo jiné i právo, aby trestní věc obviněného byla projednána v přiměřené lhůtě. Rychlost řízení podmiňuje

¹⁷ COUNCIL OF EUROPE COMMITTEE OF MINISTERS. Recommendation No. R (87) 18 concerning the simplification of criminal justice. [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z:

[http://www.barobirlik.org.tr/dosyalar/duyurular/hsykanunteklifi/recR\(87\)18e.pdf](http://www.barobirlik.org.tr/dosyalar/duyurular/hsykanunteklifi/recR(87)18e.pdf)

¹⁸ V ust. § 2 odst. 8 tr. řádu je uvedeno označení tohoto institutu jako „dohoda o prohlášení viny a přijetí trestu“ a zavedena zkratka „dohoda o vině a trestu“. Toto označení je používáno v celé práci.

¹⁹ ŠČERBA, Filip a kol. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. Praha: Leges, 2012, s. 9.

²⁰ BRŇÁKOVÁ, Simona; KORBEL, František. Dohoda o vině a trestu. Trestně-právní revue. 2008, č. 9, s. 271-274.

²¹ ŠABATA, Karel; RŮŽIČKA, Miroslav. Dohoda o vině a trestu de lege ferenda v České republice a možnosti využití slovenské právní úpravy. Státní zastupitelství. 2009, č. 6, s. 6-14.

spravedlivý charakter řízení tak, aby se nevytrácel vztah mezi trestným činem a trestem. S postupujícím časem také dochází k oslabení hodnoty důkazů. Pozitivní vliv tento institut přináší i oběti trestného činu, která není nucena opakovaně svědčit v řízení před soudem a nedochází tak k sekundární viktimizaci²². Institut dohody o vině a trestu přináší nesporná pozitiva i pro poškozeného, který má možnost rychleji dosáhnout náhrady škody a uspokojení svého zájmu na spravedlivém potrestání pachatele. Poškozený ani obviněný navíc nejsou příliš dlouho vystaveni nejistotě ohledně výsledku řízení. Dohoda o vině a trestu zároveň zásadním způsobem snižuje finanční zátěž pro orgány činné v trestním řízení, jelikož zpravidla není nutné provádět rozsáhlé dokazování a je dbáno na zachování hospodárnosti trestního řízení.

Odmítavě se k institutu dohody o vině a trestu staví např. Musil²³, Pipek²⁴ a Teryngel²⁵. První zásadní výtkou je nedostatek opory v trestním právu hmotném, a to z hlediska určení výměry a druhu trestu. V ust. § 39 an. tr. zákoníku jsou jako určující hlediska pro stanovení druhu trestu a jeho výměry dána povahou a závažností spáchaného trestného činu, osobními, rodinnými, majetkovými a jinými poměry pachatele, jeho dosavadním způsobem života a možnostmi nápravy. Trestní zákoník však nepočítá s variantou, že by prohlášení obviněného o spáchání skutku, pro který je stíhán, mělo mít na stanovení trestu vliv. Nicméně lze předpokládat, že v zájmu sjednání dohody o vině a trestu bude navrhovaný trest mírnější, než by byl trest uložený ve standardním trestním řízení. S tím souvisí i argument, že v důsledku dohody o vině a trestu bude docházet k posouvání charakteru vztahu mezi státem a pachatelem v trestním řízení od vrchnostenského (kdy mají orgány činné v trestním řízení nadřazené postavení) ke smluvnímu, kdy se v rámci dohodovacího řízení významně zvýší vyjednávací pozice obviněného. Obávaným důsledkem takového posunu pak může být rezignace na nalezení spravedlnosti ve prospěch urychlení trestního řízení z hlediska orgánů činných v trestním řízení a motivace obviněného prohlásit spáchání daného skutku s vidinou nižšího trestu,

²² Sekundární viktimizace nastává po spáchání trestného činu jako důsledek např. necitlivého jednání a emocionálního poškozování oběti neadekvátním přístupem médií, lhostejným přístupem okolí, opakovaným výslechem v řízení před soudem apod.

²³ MUSIL, Jan: Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení. Kriminallistika. 2008, č. 1, s. 3-26.

Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dohody-o-vine-a-trestu-jako-forma-konsenzualnihotrestniho-rizeni.aspx>

²⁴ PIPEK, Jiří: Oficiální nebo dalekosáhle privatizované trestní řízení. Právník. 2000, č. 12, s. 1144-1181.

²⁵ TERYNGEL, Jiří: K institutu dohody o vině a trestu v trestním řádu. Trestní právo. 2013, č. 3, s. 19-23.

případně snahou o zatajení skutečností, které by mohly být naopak důvodem pro zvýšení. Ze strany obviněného by tak k sjednání dohody o vině a trestu nemusela vést snaha o nápravu jeho osoby a případného odškodnění poškozeného, jako spíše obava z hrozícího trestu. V této souvislosti lze odkázat na Jelínka, který uvádí, že dohoda o vině a trestu je institut, který umožňuje, aby se v trestním řízení rozhodovalo nikoliv o tom, co se stalo, ale o tom, na čem se příslušné subjekty dohodly.²⁶

Odpůrci dohody o vině a trestu dále argumentují nesouladem toho institutu se základními zásadami trestního řízení. Základní zásady lze charakterizovat jako nosné právní ideje, které ovládají trestní řízení.²⁷ Zakotveny jsou v ust. § 2 tr. řádu, potažmo je můžeme najít v Ústavě České republiky, Listině základních práv a svobod a Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Přestože dohoda o vině a trestu představuje alternativu ke klasickému trestnímu řízení, vztahují se na ní základní zásady v plném rozsahu.

První rozpor lze nalézt již v 2 ust. § 2 tr. řádu²⁸, které stanoví, že „*dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení hledět, jako by byl vinen*“. Presumpce nevinny se pak dále odráží do principu *in dubio pro reo* (v pochybnostech ve prospěch obviněného) a ve skutečnosti, že obviněnému lze během trestního řízení uložit pouze taková omezení, která respektují zásadu přiměřenosti a zdrženlivosti.²⁹ V případě institutu dohody o vině a trestu obviněný prohlašuje, že skutek spáchal ještě před pravomocným rozhodnutím soudu. Přestože toto prohlášení nelze zaměňovat s doznáním viny, může mít vliv jak na průběh (a rozsah) dokazování, tak především na zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností. Prohlášení obviněného lze také vnímat jako rozporné se zásadou *nemo tenetur se ipsum accusare* (nikdo není povinen sám sebe obviňovat)³⁰.

²⁶ JELÍNEK, Jiří. Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící. Bulletin advokacie. 2012, roč. 13, č. 10, s. 19 a násl.

²⁷ JELÍNEK, Jiří a kol. Trestní právo procesní. Vyd. 4. Praha: Leges, 2016, s. 131.

²⁸ Obdobně čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, nebo čl. 6 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

²⁹ CÍSAŘOVÁ, Dagmar; FENYK, Jaroslav; GRIVNA, Tomáš a kol. Trestní právo procesní. Vyd. 5. Praha: ASPI, 2008, s. 83.

³⁰ JELÍNEK, Jiří, ŘÍHA, Jiří a SOVÁK, Zdeněk. Rozhodnutí ve věcech trestních: se vzory rozhodnutí soudů a podání advokátů. 3., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Leges, 2015, s. 25.

Povinnost orgánů činných v trestním řízení zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, je zásadou obsaženou v ust. § 2 odst. 5 tr. řádu, zásadou materiální pravdy. Vzhledem k tomu, že hlavní líčení, které je těžištěm dokazování, se při sjednávání a schvalování dohody o vině a trestu nekoná, je tato výtka nasnadě. Musil se v této souvislosti domnívá, že trestní proces opouští princip materiální pravdy a přibližuje se principu formální pravdy, příznačnému pro občanské soudní řízení³¹. S tímto nelze zcela souhlasit, neboť orgány činné v trestním řízení (resp. státní zástupce) jsou limitovány již v možnosti zahájit jednání o dohodě o vině a trestu, které je možné pouze v případě, že vyšetřování dostatečně prokázalo závěr, že se skutek stal (ust. § 175a odst. 1 tr. řádu). Ustanovení § 175a odst. 3 tr. řádu dále stanoví povinnost vyloučení důvodných pochybností o pravdivosti prohlášení obviněného důkazy a výsledky přípravného řízení jako podmínku sjednání dohody o vině a trestu. V neposlední řadě musí návrh na schválení dohody o vině a trestu schválit soud, který může v případě nesrovnalostí dohodu o vině a trestu odmítnout, nebo vrátit do přípravného řízení.

Ke kolizi může dojít také s další zásadou, obsaženou v ust. § 2 odst. 5 tr. řádu, která stanoví, že „v přípravném řízení orgány činné v trestním řízení objasňují způsobem uvedeným v tomto zákoně i bez návrhu stran stejně pečlivě okolnosti svědčící ve prospěch i neprospěch osoby, proti níž se řízení vede...“ Tato zásada dokazování je označována jako vyhledávací a riziko v souvislosti s institutem dohody o vině a trestu představuje možné přiklonění se k dnes již nepoužívané zásadě *confessio corona probationum*, neboli doznání je korunou důkazů³². Orgány činné v trestním řízení sice mají povinnost vyhledávat důkazy jak ve prospěch, tak v neprospěch obviněného (viz také ust. § 164 odst. 3 tr. řádu), lze si však představit rezignaci orgánů činných v trestním řízení na důsledný průběh dokazování, které by pravdivost doznání najisto potvrdily.

Popření dalších zásad trestního řízení vyplývá ze samotné povahy institutu dohody o vině a trestu jako alternativního řešení trestní věci, tedy ve skutečnosti, že není

³¹ Velmi kriticky se k institutu dohody o vině a trestu, resp. odklonu jako takových staví i Novotný, který zdůrazňuje, že jádrem trestního řízení je a standardně vždy bylo hlavní líčení, přičemž jeho stěžejní roli spatřuje především v širokém a důsledném uplatnění základních zásad trestního řízení.

NOVOTNÝ, Oto. Odklony v trestním řízení. In: JELÍNEK, Jiří a kol. Trestní právo procesní - minulost a budoucnost. Praha: Leges, 2016, s. 270n.

³² Dtto.

prováděno hlavní líčení. Tím je zcela popřena zásada bezprostřednosti a ústnosti obsažená v ust. § 2 odst. 11 tr. řádu, jež stanoví: „*Jednání před soudy je ústní; důkaz výpověďmi svědků, znalců a obviněného se provádí zpravidla tak, že se tyto osoby vyslychají.*“. Dokazování se v řízení o schválení dohody o vině a trestu však neprovádí (ust. § 314q odst. 5 tr. řádu). Není tedy možné, aby došlo k plnému uplatnění zásady volného hodnocení důkazů obsažené v odst. 2 ust. 6 tr. řádu, která orgánům činným v trestním řízení ukládá hodnotit důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu. Deformovaná je pak také zásada veřejnosti obsažená v ust. § 2 odst. 10 tr. řádu, podle které se věci před soudem projednávají veřejně s cílem umožnit občanům se projednávání zúčastnit a jednání sledovat. Přestože je občanům poskytnuta možnost se zúčastnit fáze řízení před soudem, samotné proces sjednávání dohody o vině a trestu mezi státním zástupcem a obviněným je neveřejný.

Přestože jsou výše uvedené obavy z prolomení základních zásad trestního řízení v souvislosti s dohodou o vině důvodné, nedomnívám se, že by byly dostatečné pro odmítnutí institutu jako takového. Zákonodárce inkorporoval do zákonné úpravy několik pojistek, které by měly možnému zneužití institutu (ve smyslu výše uvedených výtek), zabránit. Jedná se o omezení možnosti sjednat dohodu o vině a trestu pouze na méně závažné trestné činy, povinnou účast obhájce v průběhu celého procesu a především o schválení dohody o vině a trestu rozhodnutím nezávislého a nestranného soudu.

Souladem institutu dohody o vině a trestu s právy na spravedlivý proces zaručenými Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod se zabýval v četných rozhodnutích i Evropský soud pro lidská práva.³³ Na tuto skutečnost upozornil i zákonodárce v důvodové zprávě k zákonu č. 193/2012 Sb., v níž uvedl, že z pohledu Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod není namístě institut dohody o vině a trestu mezi obviněným a obžalobou považovat za postup, který by měl být v rozporu s právem na spravedlivý proces ve smyslu článku 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Zákonodárce však upozornil na rozhodnutí

³³ Např. rozsudek ve věci *Deweert vs. Belgie* ze dne 27. února 1980 (č. 6903/75), rozsudek ve věci *Le Compte, Van Leuven a De Meyere vs. Belgie* ze dne 23. června 1981 (č. 6878/75 a č. 7238/75), rozsudek ve věci *Sejdovic vs. Itálie* ze dne 1. března 2006 (č. 56581/00), rozsudek ve věci *Natsvlishvili and Tognidze vs. Georgia* ze dne 29. dubna 2014 (č. 9043/05).

Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Babar Ahmad a ostatní proti Spojenému království* (č. 24027/07), ve kterém soud vymezil tři případy, v jejichž důsledku by došlo k porušení práva na spravedlivý proces, a to:

- a) pokud by rozdíl mezi oběma tresty byl tak velký, že by bylo namístě považovat za nepatřičný tlak na obviněného, aby uznal vinu, jestliže by byl ve skutečnosti neviný,
- b) pokud by dohoda o vině představovala takový tlak, že by zcela narušila právo obviněného neobviňovat sebe sama, anebo
- c) pokud by se zdálo, že dohoda o vině je jedinou možnou cestou, jak se vyhnout trestu tak závažnému, že by byl v rozporu se zákazem mučení a nelidského či ponižujícího trestu obsaženým v článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

3. Dohoda o vině a trestu v českém právním řádu *de lege lata*

Dohodu o vině a trestu je možné charakterizovat jako postup, při kterém se obviněný (povinně zastoupený obhájcem), poškozený a státní zástupce dohodnou na návrhu dohody o vině a trestu, kterou musí soud schválit a vyhlásit odsuzujícím rozsudkem.³⁴ Řízení o dohodě o vině a trestu probíhá ve dvou fázích, přičemž každá je v trestním řádu upravena zvlášť. První fází je sjednání dohody o vině a trestu mezi obviněným a státním zástupcem (za účasti obhájce obviněného a případně poškozeného). Druhou fází je rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu soudem.

3.1. Jednání o dohodě o vině a trestu

3.1.1. Podmínky, za kterých lze dohodu o vině a trestu sjednat a příprava jednání

Sjednání dohody o vině a trestu je upraveno v ust. § 175a – 175b tr. řádu. Ze systematiky trestního řádu tak vyplývá, že sjednání dohody o vině a trestu primárně probíhá v přípravném řízení. Sjednat dohodu o vině a trestu lze jak ve standardním přípravném řízení, tak ve zkráceném přípravném řízení (ust. § 179b odst. 5 tr. řádu). Ve standardním přípravném řízení probíhá dohodovací řízení v rámci vyšetřování, což vyplývá z ust. § 160 tr. řádu, dle něž se vyšetřováním „označuje úsek trestního stíhání

³⁴ JELÍNEK, Jiří a kol. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. Vyd. 7. Praha: Leges, 2017, s. 922.

před podáním obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu, postoupením věci jinému orgán nebo zastavením trestního stíhání, ...“.

Ke sjednání dohody o vině a trestu může dojít i po předběžném projednání obžaloby za předpokladu uvedeného v ust. § 186 písm. g) tr. řádu³⁵. Soud v takovém případě zjistí stanovisko obviněného a státního zástupce. Vyjádří-li obě strany zájem jednat o dohodě o vině a trestu, stanoví soud státnímu zástupci přiměřenou lhůtu k podání návrhu na schválení takové dohody. Návrh na předběžné projednání obžaloby podle ust. § 186 písm. g) tr. řádu může podat soudu i obviněný za předpokladu, že v přípravném řízení nedošlo ke sjednání dohody o vině a trestu.³⁶ Návrh obviněného by měl být odůvodněn, přičemž tento postup bude vhodný například za situace, kdy obviněný již v přípravném řízení o uplatnění odklonu usiloval. Po zahájení hlavního líčení dohodu o vině a trestu již sjednat nelze.

Sjednání dohody o vině a trestu s obviněným a podání návrhu na její schválení soudu je výlučně v pravomoci státního zástupce (ust. § 175 odst. 1 písm. c) tr. řádu). Zahájit jednání o dohodě o vině a trestu může státní zástupce na návrh obviněného, nebo i bez něj (tedy ex officio). Na možnost sjednat dohodu o vině a trestu musí být obviněný (připouští-li to povaha věci) upozorněn v rámci poučení o jeho právech před prvním výslechem ve věci (ust. § 91 odst. 1 tr. řádu).

Trestní řád nestanoví žádné zvláštní náležitosti samotného návrhu obviněného (platí pro něj tedy pouze náležitosti specifikované v ust. § 59 tr. řádu, které upravuje obecné náležitosti podání). Neshledá-li státní zástupce návrh obviněného důvodným, vyrozumí o svém stanovisku písemně obviněného³⁷, a případně i jeho obhájce (pokud jej obviněný má). Z jakých důvodů by státní zástupce mohl shledat návrh obviněného nedůvodným, trestní řád řád neuvádí. Zcela jistě se však bude jednat o situace, kdy dohodu o vině a trestu sjednat nelze (viz dále). Přestože se pod pojem „(ne)důvodný“ dá podřadit množství argumentů, domnívám se, že by měl být vykládán restriktivním způsobem a obviněnému by v případě zájmu, mělo být jednání o dohodě o vině a trestu umožněno. A to tím spíše, že státní zástupce o svém stanovisku obviněného pouze vyrozumívá,

³⁵ V případě řízení před samosoudcem ust. § 314c tr. řádu.

³⁶ VANTUCH, P. K možnostem sjednání dohody o vině a trestu. Trestní právo. 2012, roč. 17, č. 12, s. 6an.

³⁷ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZÁSTUPCE: Pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně, o trestním řízení, č. 8/2009 Pop, čl. 48a odst. 4.

tudíž proti takovému rozhodnutí státního zástupce není možné podat opravný prostředek. Podání opravného prostředku by však za situace, kdy státní zástupce není svolný k sjednání dohody o vině a trestu pravděpodobně nemělo velký význam. Lze předpokládat, že státní zástupce pro své rozhodnutí nepřistoupit k zahájení jednání o dohodě o vině a trestu argumenty najde, přičemž obviněný by možnost podání opravného prostředku mohl potenciálně využít ke způsobení nedůvodných procesních obstrukcí.

Trestní řád v průběhu vyšetřování policejnímu orgánu nestanoví výslovně možnost dát státnímu zástupci podnět, či návrh na sjednání dohody o vině a trestu, a to ani po skončení vyšetřování. Říha k tomuto uvádí: „*Zákonodárce výslovně nenovalizoval § 166 odst. 3 a nezmínil v tomto ustanovení možnost policejního orgánu navrhnout státnímu zástupci dosažení dohody o vině a trestu, jde ale spíše o drobný legislativní nedostatek, který lze překlénout výkladem. Státní zástupce není návrhem policejního orgánu nikterak vázán, návrh a argumentaci policejního orgánu jistě zváží a sám rozhodne, jaký postup v dané věci je nejvhodnější.*“³⁸ Policejní orgán však dohodu o vině a trestu sám sjednat nemůže.

K jednání o dohodě o vině a trestu může státní zástupce přistoupit za splnění předpokladů uvedených v ust. § 175a odst. 1 tr. řádu, tedy že výsledky vyšetřování dostatečně prokazují závěr, že: (i.) se skutek stal; (ii.) tento skutek je trestným činem; a (iii.) že jej spáchal obviněný. Zároveň je sjednání dohody o vině a trestu omezeno okruhem trestným činů, ohledně kterých je možné dohodu sjednat. Ustanovení § 175a odst. 8 tr. řádu omezuje možnost sjednání dohody na přečiny a zločiny a vylučuje sjednání dohody o vině a trestu v řízení proti uprchlému. Nic ovšem nebrání sjednání dohody o vině a trestu s právnickou osobou.

Dohodu o vině a trestu dle ust. § 63 zákona o soudnictví ve věcech mládeže, nelze sjednat v řízení ve věci mladistvého, který nedovršil osmnáct let věku. Důvodem tohoto omezení je především, aby byl mladistvý, který spáchal trestný čin, podroben hlavnímu líčení, čímž bude dosaženo náležitého výchovného efektu trestního řízení. Vede-li se však řízení o provinění proti obviněnému, který již zletilý je, je možné dohodu o vině a trestu sjednat.

³⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád II. § 157 až 314 s. Komentář. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 2269.

Pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně³⁹ specifikuje další okolnosti, které má státní zástupce brát v úvahu při zvažování vhodnosti jednání o dohodě o vině a trestu, kterými jsou: (i.) *povaha a závažnost spáchaného trestného činu*, (ii.) *chování obviněného po činu, zejména jeho projevenou lítost a snahu nahradit škodu, nemajetkovou újmu nebo vydat bezdůvodné obohacení nebo snahu odstranit jiné škodlivé následky činu*, (iii.) *zájmy poškozeného*, (iv.) *dosavadní způsob života obviněného*, (v.) *pravděpodobný druh a výměr trestu, jestliže by byl obviněný uznán vinným v řízení před soudem na podkladě obžaloby*, (vi.) *veřejný zájem, na jehož základě by se věc měla projednat v řízení před soudem na podkladě obžaloby*, (vii.) *zájem na rychlém a přiměřeném skončení věci*, (viii.) *pravděpodobný vliv řízení před soudem na svědky* a (ix.) *náklady řízení před soudem*. Sjednání dohody o vině a trestu je fakultativní a záleží zcela na uvážení státního zástupce, zda této možnosti využije či nikoliv.⁴⁰

Ve standardním přípravném řízení není lhůta pro sjednání dohody o vině a trestu stanovena. Zkrácené přípravné řízení musí být dle ust. § 179b odst. 4 tr. řádu skončeno nejpozději ve lhůtě dvou týdnů, a to od okamžiku, kdy policejní orgán sdělí osobě podezření. Ustanovení § 179f odst. 2 písm. a) tr. řádu státnímu zástupci v případě sjednání dohody o vině a trestu umožňuje prodloužit lhůtu, v níž je třeba zkrácené přípravné řízení skončit nejvýše o třicet dnů, tedy „[v] tomto případě, nelogicky, prodlužuje státní zástupce lhůtu sám sobě (viz 179b odst. 5 tr. řádu)“⁴¹.

Zákon nestanoví, kolik jednání se má za účelem sjednání dohody o vině a trestu konat. Nic tedy nebrání tomu, aby byla dohoda o vině a trestu sjednána již při prvním jednání. Na druhou stranu si lze představit i situace, kdy bude jednání potřeba více, např. při řešení skutkově či právně složitějších případů.⁴² Zároveň trestní řád nijak nekonkretizuje požadavky na místo konání jednání. Je však možné předpokládat, že

³⁹ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZÁSTUPCE: Pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně, o trestním řízení, č. 8/2009 Pop, čl. 48a odst. 3.

⁴⁰ JELÍNEK, Jiří a kol. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. Vyd. 7. Praha: Leges, 2017, s. 924.

⁴¹ NOVOTNÝ, František a kol. Trestní právo procesní. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017, s. 357.

⁴² V případě sjednání dohody o vině a trestu v přípravném řízení však musí být zachovány zákonem stanovené lhůty s přihlédnutím k možnosti, že jednání o uzavření dohody o vině a trestu nebude úspěšné.

státní zástupce využije prostory státního zastupitelství, případně prostory policejního orgánu.⁴³

3.1.2. Zajištění osob na jednání o dohodě o vině a trestu a průběh jednání

Při jednání o dohodě o vině a trestu je nezbytná účast státního zástupce, obviněného a jeho obhájce. Přítomnost poškozeného není nutná, státní zástupce má však povinnost při sjednání dohody o vině a trestu dbát na zájmy poškozeného.

3.1.2.1. Účast obviněného a obhájce na jednání o dohodě o vině a trestu

Ustanovení § 175a odst. 2 tr. řádu upravuje samotné jednání o dohodě o vině a trestu. K jednání o dohodě o vině a trestu státní zástupce předvolá obviněného a tímto úkonem jednání zahájí. O době a místu konání vyrozumí také obhájce obviněného a poškozeného. Sjednávání dohody o vině a trestu je dle ust. § 36 odst. 1 písm. d) tr. řádu důvodem k nutné obhajobě, obviněný tedy musí mít obhájce. Tato podmínka je zdůrazněna i v samotném ust. § 175a odst. 3 tr. řádu, kde je v poslední větě stanoveno, že dohodu o vině a trestu sjednává státní zástupce s obviněným za přítomnosti obhájce (také viz ust. § 91 odst. 1 tr. řádu). *„Bez obhájce sice může obviněný podat návrh na zahájení jednání o dohodě o vině a trestu, ale toto jednání nemůže být vůbec zahájeno. Proto má-li obviněný o sjednání dohody o vině a trestu zájem, avšak nemá obhájce, musí si jej nejprve zvolit, případně mu musí být obhájce za tím účelem ustanoven.“*^{44,45}

Jak již bylo výše řečeno, obviněný se k jednání o dohodě o vině a trestu předvolává. *„Předvoláním se zde rozumí procesní úkon orgánu činného v trestním řízení, kterým se obviněnému ukládá povinnost, aby se ve stanovené době osobně dostavil na určené místo k výslechu nebo k jinému úkonu trestního řízení.“*⁴⁶ Ustanovení § 90 odst. 1 tr. řádu stanoví, že nedostaví-li se obviněný, který byl řádně předvolán, bez dostatečné omluvy, může být předveden. Může mu být také uložena pořádková pokuta (ust. § 66 tr. řádu). Na tyto následky musí být obviněný v předvolání vždy upozorněn. Dle ust. § 64

⁴³ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád II. § 157 až 314 s. Komentář. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 2277.

⁴⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 2271.

⁴⁵ Ustanovení obhájce je upraveno v ust. § 38 odst. 1: *Jestliže obviněný nemá obhájce v případě, kdy ho musí mít (§ 36 a §36a), určí se mu lhůta ke zvolení obhájce. Pokud v této době nebude obhájce zvolen, bude mu obhájce na dobu, po kterou trvají důvody nutné obhajoby, neprodleně ustanoven.*

⁴⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 1397.

odst. 1 písm. a) tr. řádu se předvolání doručuje do vlastních rukou obviněného. V dalších odstavcích předmětného ustanovení je uvedeno, že pokud nebyl adresát zastižen, písemnost se uloží a adresát se o místě uložení vyrozumí. Pokud si písemnost do deseti dnů od uložení nevyzvedne, považuje se poslední den této lhůty za den doručení.

Fikce doručení se neužije mj. v případě, jedná-li se o doručování předvolání k hlavnímu líčení, nebo veřejnému zasedání. Domnívám se, že fikce doručení by se však neměla uplatnit ani v předvolání k jednání o dohodě o vině a trestu. Jedná se totiž o procesní institut, který může postavení obviněného výrazně ovlivnit, neboť případné nedostavení se na jednání o dohodě o vině a trestu z důvodu fikce doručení předvolání, má negativní dopad na celé trestní řízení. Nadto, pokud se obviněný na jednání o dohodě o vině a trestu bez omluvy nedostaví, státní zástupce se pravděpodobně nebude uchýlovat k dalším zajišťovacím institutům a bude vnímat nedostavení obviněného jako projev vůle se dohodou o vině a trestu nezabývat. Určitou korekci může představovat pokyn obecné povahy Nejvyšší státní zástupkyně, který v čl. 48a odst. 5⁴⁷ státnímu zástupci stanovuje povinnost vyzvat obviněného a ostatní oprávněné osoby, aby se vyjádřily, jsou-li důvody k jednání o dohodě o vině a trestu. O odmítnutí výzvy státního zástupce obviněným musí být státním zástupcem učiněn záznam do trestního spisu.⁴⁸

Podmínkou sjednání dohody o vině a trestu, stanovenou v ust. § 175a odst. 3 tr. řádu, je prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán. Současně na základě opatřených důkazů a dalších výsledků přípravného řízení nesmí panovat důvodné pochybnosti o pravdivosti tohoto prohlášení. Skutek není v trestním zákoníku ani v trestním řádu nijak definován. „*Zatímco skutek, jako pojem procesněprávní, se chápe jako událost ve vnějším světě vyvolaná činem člověka, trestný čin jako pojem hmotněprávní je souhrnem skutečností, které vyčerpávají znaky skutkové podstaty některého trestného činu a podmiňují trestní odpovědnost. Každý trestný čin musí být vždy i skutkem, ale nikoli každý skutek je trestným činem.*“⁴⁹

⁴⁷ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZÁSTUPCE: Pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně, o trestním řízení, č. 8/2009 Pop.

⁴⁸ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZÁSTUPCE: Pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně, o trestním řízení, č. 8/2009 Pop. Čl. 48a odst. 6.

⁴⁹ HENDRYCH, Dušan a kol. Právní slovník. 3. podstatně rozšířené vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2009, s. 986.

Obviněný se tedy přiznává ke spáchání skutku popsaného v usnesení o zahájení trestního stíhání (resp. ve sdělení podezření), tj. k určitému jednání. To však nelze zaměňovat s prohlášením viny⁵⁰, jelikož tento pojem je širší a zahrnuje i právní kvalifikaci. Zachována musí být totožnost skutku, obviněný se tudíž v prohlášení nesmí příliš odchýlit od usnesení o zahájení trestního stíhání a musí být zachována totožnost jednání nebo následku.⁵¹ Toto prohlášení musí být samozřejmě učiněno z vlastní vůle a obviněný k němu nesmí být žádným způsobem donucován.

3.1.2.2. Postavení poškozeného při sjednávání dohody o vině a trestu

O době a místu jednání dohody o vině a trestu se vyrozumívá také poškozený. Výjimkou je případ, kdy poškozený výslovně prohlásí, že se vzdává procesních práv, která mu zákon přiznává (ust. § 175a odst. 2 tr. řádu). Vzdání se procesních práv je právem poškozeného, které mu přiznává ust. § 43 odst. 5 tr. řádu. Poškozený se může vzdát jen práv procesní povahy, nemůže se tedy vzdát práv vyplývajících z hmotného práva, tzn. práva, resp. nároku na náhradu škody.⁵² Poškozený nicméně není povinen nárok na náhradu škody do trestního řízení přihlásit ani jej aktivně uplatňovat. Je pouze na rozhodnutí poškozeného, zda svůj nárok případně uplatní v občanskoprávním řízení, nebo zda jej vůbec bude vymáhat.

Vzdáním procesních práv se poškozený může vyhnout trestnímu řízení a tedy i případným negativním, až traumatizujícím vlivům, které by na něj mohlo mít. *„Důsledkem prohlášení poškozeného o vzdání se procesních práv je, že se nadále vychází z toho, jako by poškozený ve věci vůbec nevystupoval. Neužijí se ani další ustanovení upravující postup orgánů činných v trestním řízení ve vztahu k poškozenému jako důsledku uplatňování jeho procesních práv.“*⁵³ Zákon nezakazuje, aby poškozený vzal své vzdání se procesních práv zpět, a contrario tedy lze dovodit, že je taková situace možná.

⁵⁰ JELÍNEK, Jiří. Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky související. Bulletin advokacie. 2012, č. 10, s. 20.

⁵¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 2280.

⁵² ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 522.

⁵³ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 526.

Současně s vyrozuměním o konání jednání o dohodě o vině a trestu státní zástupce poškozeného upozorní na možnost uplatnit nejpozději při prvním jednání o dohodě o vině a trestu nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích, nebo na vydání bezdůvodného obohacení (ust. § 175a odst. 2 tr. řádu)⁵⁴. Poškozený má právo zúčastnit se sjednávání dohody o vině a trestu nezávisle na tom, jaký nárok uplatnil.⁵⁵ Ust. § 43 odst. 3 tr. řádu poškozenému také stanovuje povinnost řádně přihlásit svůj nárok na náhradu škody nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování, nebo při sjednávání dohody o vině a trestu nejpozději při prvním jednání. V případě nedodržení této povinnosti nebude možné tuto chybu zhojit, analogicky viz ust. § 206 odst. 4 tr. řádu. V případě, že by dohoda o vině a trestu nakonec sjednána nebyla a posléze by bylo nařízeno hlavní řízení, mohl by poškozený svůj nárok uplatnit.

V ust. § 175a odst. 5 tr. řádu jsou státnímu zástupci stanoveny další povinnosti, které mají za cíl posílit postavení poškozeného a napomoci jeho odškodnění ze strany obviněného. Velmi výrazně se zde přitom projevují principy restorativní justice. Je-li poškozený přítomen na jednání o dohodě o vině a trestu, má možnost se vyjádřit k rozsahu a způsobu náhrady škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení. V této fázi má poškozený příležitost ovlivnit podobu dohody o vině a trestu. V rámci řízení o schválení dohody o vině a trestu před soudem již není možné dohodu modifikovat. Zároveň nic nebrání tomu, aby byl poškozený na jednání dohody o vině a trestu zastoupen zmocněncem ve smyslu ust. § 50 odst. 1 tr. řádu. Tím pádem se poškozený může vyhnout potenciálně traumatizujícímu prostředí a přesto plně uplatnit svá práva. V případě, že poškozený uplatnil nárok na náhradu škody a neúčastní se jednání, může se státní zástupce za poškozeného dohodnout s obviněným o rozsahu způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení až do výše uplatněného nároku.

3.1.3. Výsledky jednání dohody o vině a trestu

O průběhu jednání dohodě o vině a trestu státní zástupce vyhotoví protokol, který založí do trestního spisu.⁵⁶ V případě sjednání dohody o vině a trestu, doručí státní zástupce

⁵⁴ Jedná se o zvláštní poučovací povinnost. Obecná poučovací povinnost orgánů činných v trestním řízení je stanovena v ust. § 46 tr. řádu.

⁵⁵ JELÍNEK, Jiří a kol. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. Vyd. 7. Praha: Leges, 2017, s. 923.

⁵⁶ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZÁSTUPCE: Pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně, o trestním řízení, č. 8/2009 Pop, čl. 48a odst. 9.

její opis obviněnému, jeho obhájci a poškozenému (v případě, že řádně a včas uplatnil svůj nárok na náhradu škody) (ust. § 175a odst. 7 tr. řádu). Dohoda o vině a trestu musí být dle ust. § 64 odst. 1 tr. řádu doručena do vlastních rukou obviněného. Uložení zásilky a fikce doručení je vyloučena.

Sjednání dohody o vině a trestu má dva zásadní procesní důsledky. Předně se obviněný uzavřením dohody vzdává práva na meritorní projednání věci ve veřejném kontradiktorním řízení před soudem. Druhý důsledek uzavření dohody o vině a trestu spočívá v zúžení zákonných důvodů odvolání proti odsuzujícímu rozsudku.⁵⁷

V případě, že nedojde ke sjednání dohody o vině a trestu, provede státní zástupce o této skutečnosti záznam do protokolu a dále postupuje podle trestního řádu.⁵⁸ Nedojde-li k sjednání dohody o vině a trestu k prohlášení obviněného se v dalším řízení nepřihlíží.

3.2. Dohoda o vině a trestu a její obsahové náležitosti

Obsahové náležitosti dohody o vině a trestu jsou obsaženy v ust. § 175a odst. 6 tr. řádu. Pod písmeny a) až f) a i) jsou náležitosti obligatorní, pod písmeny g) a h) náležitosti fakultativní, které se uvádějí, pouze bylo-li tak sjednáno.

Obligatorními náležitostmi dohody o vině a trestu jsou (a.) označení stran, které dohodu uzavřely a poškozeného, za předpokladu, že byl jejímu sjednávání přítomen a trestu a souhlasí se způsobem vypořádání nároku na náhradu škody; (b.) datum a místo sepsání dohody o vině a trestu; (c.) popis skutku, pro který je obviněný stíhán, s uvedením místa, času a způsobu jeho spáchání. Dodržena musí být totožnost skutku, tedy musí panovat shoda mezi skutkem, pro který bylo trestní stíhání zahájeno (či sděleno podezření v případě zkráceného přípravného řízení) a skutkem, jehož spáchání obviněný prohlásil a který je popsán v dohodě o vině a trestu; (d.) označení trestného činu, který je ve skutku spatřován, tj. uvedení zákonného pojmenování příslušným ustanovením trestního zákoníku (včetně dělení ve smyslu ust. § 14 tr. zákoníku) a uvedení všech zákonných znaků včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu; (e.) prohlášení obviněného o spáchání skutku, pro který je stíhán a který je předmětem dohody o vině a trestu (korelace s písm. /c./); (f.) druh trestu, jeho výměra a určení způsobu výkonu trestu. V případě uložení podmíněného trestu musí být určena délka zkušební doby.

⁵⁷ JELÍNEK, Jiří a kol. Trestní právo procesní. Vyd. 4. Praha: Leges, 2016, s. 738n.

⁵⁸ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZÁSTUPCE: Pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně, o trestním řízení, č. 8/2009 Pop, čl. 48a odst. 11.

Zároveň je v případech stanovených tr. zákoníkem nutné sjednání trestu náhradního. Poslední obligatorní náležitostí pod písm. (i.) je podpis státního zástupce, obviněného a poškozeného, byl-li přítomen sjednávání dohody o vině a trestu a souhlasí-li s vypořádáním nároku na náhradu škody.

Fakultativní náležitosti dohody o vině a trestu se týkají účasti poškozeného na sjednání dohodě o vině a trestu a uplatní se pouze, byly-li dohodnuty (g.) rozsah a způsob náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení; (h.) uložení ochranného opatření, přichází-li v úvahu.

Ukládání ochranných opatření je věnován samostatný odstavec (ust. § 175a odst. 4 tr. řádu), který specifikuje podmínky uložení těchto opatření. Uložení ochranného opatření může být součástí samotné dohody o vině a trestu, resp. rozsudku o jejím schválení, nicméně trestní řád umožňuje, aby státní zástupce navrhnul uložení ochranného opatření jako samostatný návrh ve smyslu ust. § 178 odst. 2 tr. řádu. Na možnost takového postupu však musí obviněného upozornit. Bez upozornění obviněného může státní zástupce návrh ve smyslu ust. § 178 odst. 2 tr. řádu učinit jen v případě, že důvody pro uložení ochranného opatření vyšly najevo až po podání návrhu na schválení dohody o vině a trestu.

3.3. Návrh na schválení dohody o vině a trestu

Ustanovení § 175b tr. řádu upravuje postup po sjednání dohody o vině a trestu. Státní zástupce v takovém případě podá soudu v rozsahu sjednané dohody návrh na schválení dohody o vině a trestu. Tímto je naplněna zásada obžalovací ve smyslu ust. § 2 odst. 8 tr. řádu. Návrh na schválení dohody o vině a trestu je zvláštní formou rozhodnutí a vedle obžaloby a návrhu na potrestání je typem rozhodnutí, na základě kterého lze vést trestní stíhání před soudy.⁵⁹ Návrh na schválení dohody o vině a trestu může státní zástupce podat v rámci přípravného řízení, zkráceného přípravného řízení i po podání obžaloby v souvislosti s předběžným projednáním obžaloby, resp. v souvislosti s přezkoumáním obžaloby či návrhu na potrestání samosoudcem. Zákon přímo nestanoví náležitosti, které má návrh splňovat. Vodítko obsahuje čl. 48a odst. 12

⁵⁹ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 2292.

Pokynu obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně⁶⁰, podle kterého státní zástupce v návrhu uvede povinné náležitosti obsahu dohody o vině a trestu tak, aby soud mohl v souladu s ní vydat odsuzující rozsudek, přičemž toto ustanovení odkazuje na ust. § 175a odst. 6 tr. řádu. Vzhledem k nedostatku konkrétní úpravy pak lze analogicky použít úpravu obsahové stránky obžaloby (viz ust. § 177 tr. řádu)⁶¹. Návrh na schválení dohody o vině a trestu by měl dále obsahovat označení právního zástupce obviněného, nebo alespoň sdělení, že povinnost nutné obhajoby byla dodržena. V případě, že nedošlo k dohodě o náhradě škody nebo nemajetkové újmy nebo o vydání bezdůvodného obohacení, musí státní zástupce na tuto skutečnost v návrhu na schválení dohody o vině a trestu upozornit soud.

Ust. § 175b odst. 2 tr. řádu pak státnímu zástupci stanoví povinnost k samotnému návrhu připojit sjednanou dohodu o vině a trestu a další písemnosti, které mají význam pro soudní řízení a rozhodnutí. „*V praxi však půjde zpravidla o běžný trestní spis, který bude doplněn dohodou o vině a trestu spolu s protokolem o sjednání této dohody o vině a trestu. To má zajistit též soudu, aby mohl účinně přezkoumat, nakolik je sjednaná dohoda o vině a trestu správná a spravedlivá a nakolik byly v přípravném řízení dodrženy procesní předpisy, nakolik se jedná o zákonný a spravedlivý proces.*“⁶²

Vyžadují-li to okolnosti (ust. § 2 odst. 14 tr. řádu) je obviněnému vždy potřeba písemně přeložit dohodu o vině a trestu a návrh na její schválení v souladu s ust. § 28 odst. 2 tr. řádu.

3.4. Řízení o schválení dohody o vině a trestu před soudem

Podáním návrhu na schválení dohody o vině a trestu státním zástupcem je zahájena druhá fáze dohádovacího řízení, tedy fáze před soudem.

3.4.1. Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu

Přezkoumání návrhu na schválení dohody o vině a trestu je obdobou ust. § 185 tr. řádu, tedy přezkoumání obžaloby. V souladu s ust. § 314o odst. 1 tr. řádu předseda senátu přezkoumá návrh na schválení dohody o vině a trestu. V případě, že o návrhu rozhoduje

⁶⁰ NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZÁSTUPCE: Pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně, o trestním řízení, č. 8/2009 Pop.

⁶¹ DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav a kol. Trestní řád. Komentář. I. Díl. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s 1319.

⁶² JELÍNEK, Jiří, ŘÍHA, Jiří a SOVÁK, Zdeněk. Rozhodnutí ve věcech trestních: se vzory rozhodnutí soudů a podání advokátů. 3., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Leges, 2015, s. 144.

samosoudce, tento jej předběžně neprojednává, nicméně ho přezkoumává v souladu s ust. § 314c odst. 2 tr. řádu ze stejných hledisek jako předseda senátu.

Předseda senátu přezkoumává návrh podle jeho obsahu a podle obsahu spisového materiálu. V rámci přezkoumání návrhu zohlední, zda bylo přípravné řízení konáno v souladu s příslušnými ustanoveními trestního řádu, zda nedošlo k závažným procesním vadám, tj. především jestli nedošlo k závažnému porušení práv obviněného při sjednávání dohody o vině a trestu, nebo přiměřenosti rozsahu a způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení.

Na základě předběžného projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu by mělo dojít k zachycení případů, o nichž nemá smysl konat veřejné zasedání, neboť dohoda o vině a trestu ve stávající podobě neobstojí, a proto by ve veřejném zasedání nebyla schválena.⁶³ Trestní řád specificky neupravuje lhůty, ve kterých má být návrh na schválení dohody o vině a trestu přezkoumán, nebo ve kterých má být nařízeno veřejné zasedání. Analogicky tak lze použít ust. § 181 odst. 3 tr. řádu upravující lhůty po podání obžaloby.

Po zhodnocení návrhu a spisového materiálu postupuje předseda senátu podle ust. § 314o odst. 1 písm. a) – c) tr. řádu, tedy buď (i.) nařídí veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu; (ii.) rozhodne o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu; nebo (iii.) nařídí předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu.

O odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu rozhodne předseda senátu v případě, že (i.) návrh trpí závažnými procesními vadami, zejména v případě, kdy obviněný neměl při sjednávání dohody o vině a trestu obhájce⁶⁴; nebo (ii.) z důvodů uvedených v ust. § 314r odst. 2 tr. řádu (viz odst. 3.4.4 této diplomové práce). Ust. § 314o odst. 2 tr. řádu stanoví, že v případě odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu je potřeba v předmětném usnesení označit konkrétní vady nebo skutková zjištění, která byla důvodem odmítnutí návrhu. Zákon stanoví možnost podat proti takovému usnesení o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu stížnost,

⁶³ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 3634.

⁶⁴ Dalšími procesními vadami, pro které by byl návrh odmítnut, mohou být sjednání dohody o vině a trestu ve věci, ve které je to ze zákona nepřipustné (např. v řízení proti mladistvému, nebo v řízení o zvlášť závažném zločinu), nebo chybějící prohlášení obviněného o spáchání skutku, pro který je stíhán.

kteřá má odkladný účinek. Ust. § 314o odst. 3 tr. řádu doplňuje, že poté, co usnesení o odmítnutí návrhu nabude právní moci, vrátí se věc do přípravného řízení.

V této souvislosti je třeba zmínit ust. § 314s tr. řádu, které specifikuje, že po navrácení věci do přípravného řízení se ke sjednané dohodě o vině a trestu, včetně prohlášení viny obviněným, nepřihlíží a zároveň je možné, aby došlo ke sjednání nové dohody o vině a trestu. V takovém případě by však státní zástupce měl dbát na zhojení vad, pro které byl návrh na sjednání dohody o vině a trestu odmítnut. Státní zástupce však může rovněž podat obžalobu, postoupit věc jinému orgánu, zastavit trestní stíhání, přerušit trestní stíhání, nebo využít dalších odklonů.

3.4.2. Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu

Předběžné projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu je upraveno v ust. § 314p tr. řádu. Nařizuje jej obligatorně předseda senátu, má-li za to, že (i.) věc patří do příslušnosti jiného soudu, (ii.) věc má být postoupena, jelikož výsledky přípravného řízení ukazují, že nejde o trestný čin, mohlo by se však jednat o přestupek nebo kárné provinění ust. § 171 odst. 1 tr. řádu); nebo (iii.) jsou dány okolnosti odůvodňující zastavení trestního stíhání podle ust. § 172 odst. 1 tr. řádu nebo jeho přerušeni podle ust. § 173 odst. 1 tr. řádu, anebo okolnosti odůvodňující podmíněné zastavení trestního stíhání podle ust. § 307 tr. řádu či schválení narovnání podle ust. § 309 tr. řádu.

Předběžné projednání návrhu se koná zásadně v neveřejném zasedání. Existuje však výjimka, v případě, že to předseda senátu pro rozhodnutí považuje za potřebné, je možné předběžné projednání návrhu uskutečnit i ve veřejném zasedání. K tomu může dojít například, v případě, kdy je k rozhodnutí potřeba vyslechnout obviněného, či má-li se před rozhodnutím soudu provést důkaz, který může ovlivnit rozhodnutí soudu při předběžném projednání návrhu na schválení dohody o vině a trestu.⁶⁵ Postup po předběžném projednání návrhu je upraven v ust. § 314p odst. 3 písm. a) – f) tr. řádu taxativním výčtem možných rozhodnutí. Soud může rozhodnout o: (i.) předložení věci k rozhodnutí o příslušnosti soudu; (ii.) postoupení věci jinému orgánu; (iii.) obligatorním zastavení trestního stíhání ve smyslu ust. § 172 odst. 1 tr. řádu; (iv.) přerušeni trestního stíhání; (v.) podmíněném zastavení trestního stíhání a o schválení narovnání; (vi.) odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Soud má také

⁶⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád II. § 157 až 314 s. Komentář. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 3649.

možnost fakultativně zastavit trestní stíhání podle ust. § 172 odst. 2 tr. řádu. Proti uvedeným rozhodnutím mohou státní zástupce i obviněný podat stížnost, jež má, nejedná-li se o přerušeni trestního stíhání, odkladný účinek. Proti rozhodnutím o odklonech dle ust. § 307 a 309 tr. řádu může stížnost, jež má odkladný účinek, podat stížnost i poškozený.

Trestní řád dává v ust. § 314o odst. 5 státnímu zástupci možnost vzít návrh na schválení dohody o vině a trestu zpět, a to až do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě, přičemž zpětvzetí návrhu není podmíněno souhlasem obviněného. Tímto úkonem se věc znovu navrací do přípravného řízení.

3.4.3. Veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu podle ust.

§ 314q tr. řádu

O návrhu na schválení dohody o vině a trestu rozhoduje soud ve veřejném zasedání. Tento postup je upraven v ust. § 314q tr. řádu, přičemž plně koresponduje s povahou institutu dohody o vině a trestu jako odklonu od standardního průběhu trestního řízení, kdy nedochází ke konání hlavního líčení. K veřejnému zasedání předvolává předseda senátu (resp. samosoudce) obviněného, zároveň o jeho konání vyrozumí státního zástupce, obhájce obviněného a poškozeného⁶⁶. Samotné veřejné zasedání se musí konat za stálé přítomnosti státního zástupce a obviněného. Na rozdíl od úpravy sjednání dohody o vině a trestu zde zákon výslovně nezmiňuje přítomnost obhájce obviněného, neboť se v tomto případě nejedná o důvod nutné obhajoby ve smyslu ust. § 36 odst. 1 tr. řádu.

Po zahájení veřejného zasedání státní zástupce přednese návrh na schválení dohody o vině a trestu (ust. § 314q odst. 2 tr. řádu). Následně předseda senátu vyzve obviněného, aby se k věci vyjádřil, a po jeho vyjádření se jej dotáže, zda (i.) rozumí sjednané dohodě o vině a trestu, a to zejména z hlediska toho, co tvoří podstatu skutku, jeho právní kvalifikaci a jaké trestní sazby zákon stanoví za tento trestný čin; (ii.) bylo prohlášení o spáchání skutku, pro který je stíhán, učiněno z jeho strany dobrovolně a bez nátlaku a zda byl obviněný řádně poučen o svých právech na obhajobu; (iii.) je obeznámen s důsledky sjednání dohody o vině a trestu, především o vzdání se práva na projednání věci v hlavním líčení a práva podat opravný prostředek proti rozsudku, kterým se

⁶⁶ Má-li poškozený zmocněnce, vyrozumívá se o veřejném zasedání jen jeho zmocněnec.

dohoda o vině a trestu schválí⁶⁷. I z hlediska těchto náležitostí je zřejmé, že bez účasti obviněného by veřejné zasedání postrádalo smysl.

Po obviněném má právo vyjádřit se také poškozený (ust. § 314q odst. 4 tr. řádu), u kterého se dá předpokládat, že se zaměří na důsledky, které měla trestná činnost obviněného na jeho život a na škodu, která mu byla jednáním obviněného způsobena, případně na průběh a jeho účast na sjednání dohody o vině a trestu.⁶⁸ V odstavci pátém předmětného ustanovení je pak uvedeno, že dokazování soud neprovádí, pouze – považuje-li to za potřebné – může vyslechnout obviněného a opatřit potřebná vysvětlení. Toto ustanovení svědčí o povaze institutu dohody o vině a trestu jako odklonu od standardního trestního řízení a výrazným způsobem procesně zjednodušuje průběh trestního řízení.

3.4.4. Rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu

Ustanovení § 314r tr. řádu stanoví jakým způsobem může soud ve veřejném zasedání o návrhu na schválení dohody o vině a trestu rozhodnout. Soud může (i.) dohodu neschválit a věc vrátit do přípravného řízení; (ii.) oznámit své výhrady státnímu zástupci a obviněnému, kteří mohou navrhnout nové znění dohody o vině a trestu; (iii.) schválit dohodu o vině a trestu odsuzujícím rozsudkem; nebo (iv.) v závislosti na okolnostech věc postoupit, zastavit nebo přerušit trestní stíhání, podmíněně zastavit trestní stíhání, nebo rozhodnout o schválení narovnání. Zároveň může soud v souladu s ust. § 314r odst. 5 tr. řádu věc postoupit, zastavit trestní stíhání, přerušit trestní stíhání, podmíněně jej zastavit nebo schválit narovnání, pokud takovému rozhodnutí svědčí okolnosti. K přerušení trestního stíhání soud přistoupí také tehdy, nelze-li obviněnému doručit předvolání k veřejnému zasedání.

Zásadní je ust. § 314r odst. 1 tr. řádu, které stanoví, že soud může rozhodovat pouze o skutku, jeho právní kvalifikaci, trestu a ochranném opatření pouze v rozsahu uvedeném v dohodě o vině a trestu. Soud nemůže uzavřenou dohodu modifikovat, je jejím zněním

⁶⁷ Výjimka, která obviněnému umožňuje podat opravný prostředek proti rozsudku, kterým soud schválí dohodu o vině a trestu je obsažena v ust. § 245 odst. 1 tr. řádu. Jedná se o situaci, kdy rozsudek, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu není v souladu s dohodou o vině a trestu, jejíž schválení státní zástupce navrhl.

⁶⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád II. § 157 až 314 s. Komentář. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 3673.

vázán.⁶⁹ Vázanost soudu dohodou o vině a trestu se týká také nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo vydání bezdůvodného obohacení v takovém rozsahu, jaký je v dohodě o vině a trestu uveden, to ale pouze v případě, že s návrhem dohody poškozený souhlasil, nebo pokud rozsah náhrady odpovídá řádně uplatněnému nároku.

Neschválení dohody o vině a trestu

Ke schválení dohody o vině a trestu soud nepřistoupí, shledá-li ji dle ust. § 314r odst. 2 tr. řádu nesprávnou nebo nepřiměřenou (z hlediska skutkového stavu, druhu a výše navrženého trestu nebo ochranného opatření, rozsahu a způsobu náhrady škody), nebo pokud došlo k závažnému porušení práv obviněného při sjednávání dohody o vině a trestu. Soud v takovém případě věc vrátí do přípravného řízení usnesením, proti kterému je možné podat stížnost s odkladným účinkem.

Oznámení výhrad a odročení veřejného zasedání

Soud může namísto vrácení věci do přípravného řízení oznámit státnímu zástupci a obviněnému důvody, proč nemohl dohodu schválit. Ti pak mohou v souladu s ust. § 314r odst. 3 tr. řádu mohou navrhnout nové znění dohody o vině a trestu. Za tímto účelem soud veřejné zasedání odročí a stanoví stranám lhůtu k předložení nového znění dohody o vině a trestu.

Schválení dohody o vině a trestu

Ustanovení § 314r odst. 4 tr. řádu stanoví postup soudu v případě schválení dohody o vině a trestu. Tu soud schvaluje veřejně vyhlášeným odsuzujícím rozsudkem. Odsuzující rozsudek, kterým se schvaluje dohoda o vině a trestu obsahuje všechny náležitosti jako odsuzující rozsudek, jímž soud rozhoduje v hlavním líčení. Navíc ve výrokové části obsahuje výrok o schválení dohody o vině a trestu. Výrok o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení soud musí být v souladu s dohodou o vině a trestu, se kterou poškozený souhlasil, nebo (v případě absence souhlasu) v souladu s dohodou, v níž dohodnutý rozsah a způsob náhrady odpovídá řádně uplatněnému nároku. Pokud však povinnost obviněného k náhradě škody, nemajetkové újmy nebo o vydání bezdůvodného obohacení nebyla

⁶⁹ JELÍNEK, Jiří a kol. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. Vyd. 7. Praha: Leges, 2017, s. 1161.

sjednána, může soud přiznat poškozenému nárok v souladu s ust. § 228 tr. řádu, nebo poškozeného v souladu s ust. § 229 tr. řádu odkázat na řízení ve věcech občanskoprávních. Vzhledem k tomu, že se rozsudek zakládá na konsensu stran, nebude potřeba jej rozsáhle odůvodňovat. Odůvodnění však bude třeba například v případech, kdy soud rozhodne o nároku poškozeného, aniž by tento byl součástí dohody o vině a trestu uzavřené mezi státním zástupcem a obviněným.⁷⁰

3.4.4.1. Odvolání

Proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu lze podat opravný prostředek – odvolání – v souladu s ust. 245 tr. řádu pouze v takovém případě, že teno není v souladu s dohodou o vině a trestu, jejíž schválení státní zástupce navrhl. Uvedený předpoklad je naplněn za situace, kdy je rozsudek v rozporu s uzavřenou dohodou, ale také v případě, bylo rozsudkem doplněno něco, co v dohodě o vině a trestu sjednáno nebylo, tj. například rozhodnutí o nároku poškozeného. Z těchto důvodů může odvolání podat jak státní zástupce, tak obviněný.

Odvolat se proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu, může také poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení z důvodu nesprávného výroku o náhradě škody. To ale neplatí, pokud poškozený v dohodě o vině a trestu souhlasil s rozsahem a způsobem náhrady uplatňovaného nároku a dohoda byla soudem schválena v té podobě, se kterou souhlasil.

4. Dohadovací řízení ve Velké Británii

Důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb., kterým byla zavedena dohoda o vině a trestu do českého právního řádu vyzdvihuje výjimečnost stížností na průtahy v trestním řízení v systému common law. Za hlavní důvod tohoto stavu je považován institut dohody o vině a trestu, jelikož podle statistických údajů 80 až 90 % obviněných uznává před soudem svou vinu. Institut dohody o vině a trestu je angloamerickým dohadovacím řízením inspirován, v následující části se proto zaměřím na úpravu dohody o vině a trestu ve Spojeném Království Velké Británie a Severního Irska.

⁷⁰ JELÍNEK, Jiří, ŘÍHA, Jiří a SOVÁK, Zdeněk. Rozhodnutí ve věcech trestních: se vzory rozhodnutí soudů a podání advokátů. 3., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Leges, 2015, s. 375.

4.1. Trestní řízení ve Spojeném Království s důrazem na předsoudní fázi

Spojené Království Velké Británie a Severního Irska má tři, na sobě nezávislé (ne však zcela rozdílné), právní systémy. To je dáno historickým vývojem a jedná se o právní systém Anglie a Walesu, dále právní systém Skotska a právní systém Severního Irska. Ve své práci se zaměřím na právní úpravu uplatňovanou v Anglii a Walesu.

Anglie a Wales stojí na právním systému *common law*, který je založen především na rozhodnutích soudců, kteří právo vytváří. Rozhodnutí soudců (*precedenty*) se řadí se mezi hlavní prameny práva. Na rozdíl od úpravy trestního práva v České republice, není trestní právo v Anglii a Walesu jednotně kodifikované.

Anglosaský model je spojený s obžalovacím sporným procesem. Samotné trestní řízení je nejčastěji označováno pojmem *adversarial*, který je do češtiny pouze doslovně předkládán slovem *adversární*, ovšem bez vlastního významu. *Adversární* proces se vyznačuje tím, že jde o souboj v podstatě rovných stran, které předkládají důkazy, jimiž podkládají svá tvrzení. Není to tedy soud, který nese odpovědnost za výsledek trestního řízení, ale veřejná žaloba.⁷¹

Samotné trestní řízení je v Anglii a Walesu rozděleno do dvou částí – předsoudní a soudní fáze. Značným rozdílem oproti kontinentálnímu systému je postavení policie, která disponuje mnohem větší nezávislostí a nemusí se řídit pokyny veřejného žalobce, jako je tomu v tuzemském přípravném řízení. Stěžejním orgánem zastupujícím veřejnou žalobu je *The Crown Prosecution Service (CPS)*.⁷² U závažnější trestné činnosti vede CPS trestní řízení od počátku, policie pak vede trestní řízení u méně závažných deliktů. CPS může poskytovat policii součinnost a návrh dalšího postupu, nicméně policie není na CPS závislá a může postupovat odlišně. Rozhodnutí o zahájení trestního stíhání (*decision to charge*) činí zásadně CPS.⁷³

Stěžejním principem trestního řízení v Anglii a Walesu je princip *opportunity*. Je na uvážení a rozhodnutí CPS, zda shledá zahájení trestního stíhání důvodným. Hodnotící kritéria, kterými se řídí, jsou obsažena v závazném předpise *The Code for Crown*

⁷¹ RŮŽIČKA, Miroslav. Role veřejné žaloby. *Právní rádce*. 2000, č. 6, s. 26.

⁷² Crown Prosecution Service. *Charging and CPS direct*. [online]. [cit. 2018-04-15]. Dostupné z: <http://www.cps.gov.uk/about/charging.html>.

⁷³ Výjimkou jsou, jak bylo řečeno výše, méně závažné trestné činy, například trestné činy v dopravě.

Prosecutors⁷⁴, přičemž mandatorní jsou odpovědi na dvě otázky - zda existuje dostatek důkazů proti podezřelému (*evidential stage*) a zda je ve veřejném zájmu postavit podezřelého před soud (*public interest stage*). Tyto dvě hlediska dohromady tvoří tzv. Full Code Test a k rozhodnutí zahájit trestní stíhání je potřeba pozitivní odpovědi na obě otázky.

Předpoklady k zahájení trestního stíhání jsou z hlediska důkazní fáze (*evidential stage*) splněny v takovém případě, že byl shromážděn dostatek důkazů, na základě kterých lze předpokládat, že dojde k odsouzení obviněného ve všech žalobních bodech. The Code for Crown Prosecutors ukládá státnímu zástupci, aby při zvažování dalšího postupu ke zhodnocení posuzoval následující otázky: (i.) zda mohou být opatřené důkazy použity v řízení před soudem; (ii.) zda jsou důkazy spolehlivé, tj. jejich přesnost a integritu a (iii.) zda jsou důvěryhodné.

V případě, že důkazní hledisko ob stojí, musí žalobce dále zhodnotit, zda je trestní stíhání ve veřejném zájmu. I k této fázi The Code for Crown Prosecutors stanovuje okolnosti, které je třeba zvážit pro učinění rozhodnutí. Tyto okolnosti však nemusí být splněny kumulativně a s přihlédnutím ke specifikům jednotlivých případů, může naplnění jednoho hlediska převážit neúplné splnění několika ostatních. Žalobce musí zohlednit (i.) závažnost spáchaného trestného činu; (ii.) míru zavinění podezřelého (zda se jednalo o úmysl, zda se jedná o recidivistu, zda se dá předpokládat pokračování v trestné činnosti, nebo zda podezřelý trpí duševní poruchou); (iii.) osobu oběti a jí způsobenou újmu (míru zranitelnosti oběti, zda je obětí úřední osoba, dopad trestné činnosti na život oběti a mentální i fyzické zdraví); (iv.) zda pachatel dosáhl 18 let (zahájení trestního stíhání musí být účelné s přihlédnutím k dalšímu vývoji pachatele, nicméně ani to, že osoba nedosáhla 18 let, neznamená, že nemůže být trestně stíhána); (v.) vliv trestné činnosti na společnost; (vi.) přiměřenost trestního stíhání vzhledem k předpokládanému výsledku (hospodárnost a účelnost) a (vii.) ochranu zdroje informací (se zvláštní opatrností je nutné postupovat v případech, kde informace, k jejichž zveřejnění by po zahájení trestního stíhání došlo, mohou ohrozit zdroj informací, mezinárodní vztahy nebo národní bezpečnost).

⁷⁴ DIRECTOR OF PUBLIC PROSECUTION [online]. The Code for Crown Prosecution. [online]. [cit. 2018-04-15]. Dostupné z:

https://www.cps.gov.uk/sites/default/files/documents/publications/code_2013_accessible_english.pdf.

V závislosti na posouzení shora uvedených kritérií a provedení tzv. Full Code Test, může žalobce dospět k názoru, že podání obžaloby není účelné a rozhodne se k vyřídání věci mimo soudní řízení (*out of court disposal*). Touto cestou má být vyřizována méně závažná kriminalita, přičemž věc může tímto vyřídit způsobem CPS i policejní orgán.

4.1.1. Institut guilty plea

Kromě výše uvedeného, může k vyřízení věci v trestním řízení v Anglii a Walesu dojít i třetím způsobem – dohodou o vině a trestu (*guilty plea*), která je tradičním institutem angloamerického práva. Dohadovací řízení je zakotveno ve čl. 144 zákona Criminal Justice Act 2003⁷⁵ a v závazné směrnici Reduction in Sentence for a Guilty plea 2017⁷⁶. Podstata tohoto institutu spočívá v tom, že je obviněnému, který se dozná, snížen trest pod minimální stanovenou sazbu. Principiálně je dohoda o vině a trestu založena na tezích, že (i.) uznání viny snižuje dopad trestného činu na oběti; (ii) uchrání oběti a svědky od nutnosti svědčit; a (iii.) je ve veřejném zájmu, jelikož snižuje náklady na vyšetřování a soudní řízení a představuje časovou úsporu.

V návaznosti na teze, je největších benefitů dosaženo při co nejdřívejším přiznání obviněného. Přestože by policejní orgány a státní zástupci měli podněcovat obviněné, kteří se rozhodnou uznat vinu, aby tak učinili co nejdříve, nesmí za žádných okolností doznání viny vynucovat. V případě, že dojde k uznání viny v přípravném řízení, může být trest snížen o jednu třetinu. Dozná-li se obviněný až ve fázi nařízení hlavního líčení, je možné trest snížit o jednu čtvrtinu. V případě doznání po zahájení hlavního líčení může být trest snížen maximálně o jednu desetinu. V důsledku doznání obviněného nemusí dojít pouze ke snížení trestu co do kvantitativního hlediska, ale je také možné místo přísnějšího trestu použít trest mírnější (například místo trestu odnětí svobody použít trest alternativní)⁷⁷.

⁷⁵ Criminal Justice Act 2003. [online]. [cit. 2018-04-15]. Dostupné z:

<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/44/contents>.

⁷⁶ SENTENCING COUNCIL. [online]. [cit. 2018-04-15]. Reduction in Sentence for a Guilty plea 2017. Dostupné z: https://www.sentencingcouncil.org.uk/wp-content/uploads/Reduction-in-Sentence-for-Guilty-plea-Definitive-Guide_FINAL_WEB.pdf.

⁷⁷ Výjimkou je snížení trestu u trestného činu vraždy. Za trestný čin vraždy je v Anglii a Walesu ukládán doživotní trest odnětí svobody, který je zároveň daným minimem. Je zcela na posouzení soudu s přihlédnutím k okolnostem daného případu, zda v důsledku doznání tento trest sniží, či nikoliv.

Rozhodne-li se obviněný doznat vinu, sepíše za pomoci svého obhájce tzv. *basis of plea*, přičemž písemná forma je mandatorní. V tomto dokumentu obviněný uvede veškerá fakta týkající věci. Státnímu zástupci ani soudu není stanovena povinnost toto doznání přijmout; skutečnosti uvedené v takovém dokumentu musí být ověřeny z hlediska jejich pravdivosti. Pokud žalobce s doznáním obviněného souhlasí, podepíše společně tento dokument a odevzdají jej soudu. Soud není vázán žádným ujednáním mezi obviněným a žalobcem, nicméně v praxi soudy standardně rozhodují v přímém souladu s výše uvedenými postupy.

4.1.2. Institut charge bargaining

Výměnou za doznání však nemusí být jen snížení trestu. Obviněný se s žalobcem může dohodnout, že výměnou za doznání v nejdůležitějším skutku, upustí žalobce od trestního stíhání ve skutcích ostatních. Obviněný se také může doznat k méně závažnějšímu skutku, než pro který je obviněn. Pro tento postup je používán pojem *charge bargaining*. Žalobce dohodu nemusí přijmout, nicméně v případech, kdy se důkazní situace jeví jako nedostačující pro odsouzení obviněného za těžší skutek, může být žalobce motivován jistotou, že obviněný bude odsouzen alespoň za méně závažný trestný čin. Příkladem mohou být trestné činy znásilnění a sexuálního nátlaku, kdy v případě, že je důkazní situace k odsouzení pro trestný čin znásilnění nedostačující, přijme žalobce uznání viny v pro trestný čin sexuálního nátlaku.

4.2. Stručné zhodnocení

Je zřejmé, že institut dohody o vině a trestu v Anglii a Walesu stojí na zcela jiných principech než v tuzemské úpravě. Vzhledem k odlišným právním systémům to ostatně není nic překvapivého. Pojetí anglické úpravy je zajímavé především z hlediska výtek směřovaných odbornou veřejností proti institutu dohody o vině a trestu v českém právním řádu, tj. motivací obviněného uzavřít dohodu o vině a trestu a efekt tzv. kupčení se spravedlností. Přestože je snížení trestu výměnou za doznání obviněného kritizováno částí odborné veřejnosti i ve Velké Británii, je tento institut trvalou a tradiční součástí tamějšího trestního řízení. Veřejnost akceptuje i dohodu žalobce s obviněným ohledně právní kvalifikace spáchaného trestného činu. Vzhledem ke zdrženlivosti, se kterou se v České republice přistupuje k institutu dohody o vině a trestu, si však recepci výše uvedených postupů nelze v současné době představit. Kloním se však k názoru, že české trestní řízení by se mělo inspirovat možností snížit

ukládáný trest pod jeho minimální sazbu v závislosti na (včasném) uzavření dohody o vině a trestu. Zároveň kladně hodnotím možnost uzavření dohody o vině a trestu po skončení přípravného řízení.

5. Institut dohody o vině a trestu v praxi a návrhy de lege ferenda

5.1. Zkoumání využití institutu dohody o vině a trestu v praxi

Dohoda o vině a trestu je zakotvena v českém právním řádu již více než pět let. Její využití v praxi je však velice sporadické. Podle posledních dostupných statistických údajů Ministerstva spravedlnosti bylo rozhodnutím o schválení dohody o vině a trestu v roce 2016 vyřízeno pouze 0,12 % ze všech pravomocně skončených věcí, tedy množství zcela nepatrné.

Za účelem zkoumání využití tohoto institutu v trestním řízení jsem se rozhodla postupovat v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, a vyžádala jsem si od okresních soudů informace o (i.) počtu návrhů na schválení dohod o vině a trestu; (ii.) počtu schválených nebo naopak odmítnutých návrhů na schválení dohody o vině a trestu; (iii.) právní kvalifikaci trestného činu, ohledně kterého byla schválena dohoda o vině a trestu; a (iv.) uložený trest a/ nebo uložené ochranné opatření v rozhodnutí o schválení dohody o vině a trestu. O poskytnutí těchto informací jsem žádala za jednotlivé kalendářní roky, od 1. září 2012 do 15. března 2018 (*zkoumané období*). Účelem tohoto zkoumání byla odpověď na následující otázky:

- 1) Má využití dohody o vině a trestu v praxi vzrůstající, nebo klesající tendenci?
- 2) U jakého typu trestné činnosti dochází k využití dohod o vině a trestu?

Odpovědi na uvedené otázky bych chtěla získat ucelenější obraz o využití dohod o vině a trestu v České republice. Zejména pak o tom, zda jsou dohody o vině a trestu schvalovány pouze na základě návrhů státních zástupců, nebo zda dochází k iniciaci těchto jednání ze strany soudu a zda se dohoda o vině a trestu častěji využívá u určité trestné činnosti. Mým původním záměrem bylo i zjištění, jaké tresty jsou odsouzeným na základě rozsudku o schválení dohody o vině a trestu ukládány, nicméně vzhledem k zcela odlišné formě odpovědí jednotlivých soudů co do poskytovaných informací, se tento záměr ukázal jako nerealizovatelný.

Závěry na základě poskytnutých informací budu formulovat souhrnně k okresním soudům v rámci obvodu soudu krajského v souladu s vymezením v příloze č. 2 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích.⁷⁸

Tabulka č. 1 – Legenda: barevné odlišení

Barevné odlišení jednotlivých hlav zvláštní části trestního zákoníku, které jsou zastoupeny v následujícím přehledu	
Hlava I	Trestné činy proti životu a zdraví (§ 140-167)
Hlava II	Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství (§ 168-184)
Hlava III	Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti (§ 185-193b)
Hlava IV	Trestné činy proti rodině a dětem (§ 194-204)
Hlava V	Trestné činy proti majetku (§ 205-232)
Hlava VI	Trestné činy hospodářské (§ 233-271)
Hlava VII	Trestné činy obecně nebezpečné (§ 272-292)
Hlava X	Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných (§ 323-368)
Další barevné odlišení	
Trestní zákon	

V případě, že se jedná o souběh trestných činů, které se nacházejí v různých hlavách zvláštní části trestního zákoníku, není použita žádná barva. Stejně je postupováno v případě, že se jedná o trestnou činnost posuzovanou podle trestního zákona i trestního zákoníku (nejedná-li se o stejný trestný čin).

5.1.1. Obvod Městského soudu v Praze

Tabulka č. 2 – Počet návrhů na schválení dohody o vině a trestu (sloupce vlevo) a rozsudků, jimiž byla schválena dohoda o vině a trestu (sloupce vpravo) u obvodních soudů v obvodu Městského soudu v Praze ve zkoumaném období

Název soudu	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
ObvS pro Prahu 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
ObvS pro Prahu 2	0	0	0	3	0	0	0	2	0	0	1	2	0	0
ObvS pro Prahu 3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ObvS pro Prahu 4	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0

⁷⁸ Odpověď na svou žádost o poskytnutí informací jsem nedostala od tří okresních soudů – Okresní soud v Teplících, Okresní soud v Náchodě a Okresní soud ve Zlíně. Tyto soudy tak v přehledu nejsou zařazeny.

ObvS pro Prahu 5 ⁷⁹	0	-	2	-	1	-	0	-	0	-	0	-	0	-
ObvS pro Prahu 6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ObvS pro Prahu 7	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
ObvS pro Prahu 8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
ObvS pro Prahu 9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
ObvS pro Prahu 10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabulka č. 3 – Trestné činy, ohledně kterých byla uzavřena dohoda o vině a trestu

Název soudu	Rok schválení	Ust. § tr. zákoníku (pokud není uvedeno jinak)
ObvS pro Prahu 1	2017	209 odst. 1, odst. 4 písm. a), 230 odst. 2 písm. c), odst. 4 písm. b)
ObvS pro Prahu 2	2013	189 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. b)
	2013	260 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. b) ⁸⁰
	2013	260 odst. 1, odst. 2, písm. a), písm. b) ⁸¹
	2015	209 odst. 1, odst. 4 písm. d)
	2015	283 odst. 1
	2017	240 odst. 1, odst. 2, písm. c)
	2017	211 odst. 1, odst. 5, písm. c)
ObvS pro Prahu 4	2013	209 odst. 1
	2017	143 odst. 1
ObvS pro Prahu 7	2014	325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a)
	2015	325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b)
ObvS pro Prahu 8	2016	209 odst. 1 odst. 4 písm. d), 230 odst. 2 písm. a)
ObvS pro Prahu 9	2017	209 odst. 1, odst. 3, 268 odst. 1

Z tabulky č. 2 je zřejmé, že počet schválených dohod o vině a trestu na území hlavního města Prahy je nízký. Tři obvodní soudy neregistrují ani žádné návrhy na schválení dohody o vině a trestu. U dalších se počty pohybují v řádu jednotek za celé uvedené období. V tabulce č. 3 si nicméně lze všimnout, že většina dohod o vině a trestu byla uzavřena ohledně trestných činů, za které trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody v rozmezí 2 – 8 let (případně 6 měsíců – 6 let) – většinou se tedy jedná o trestné činy, u kterých nelze konat zkrácené přípravné řízení. Z informací sdělených Obvodním soudem pro Prahu 2 lze zároveň vyčíst, že ke sjednání dohody o vině a trestu došlo v určitých případech bez podání návrhu státním zástupcem. Z uvedených údajů není

⁷⁹ Obvodní soud pro Prahu 5 sdělil pouze počet podaných návrhů na schválení dohody o vině a trestu a dále uvedl, že není možné zjistit konkrétnější údaje, týkající se jednotlivých případů.

⁸⁰ Tr. zákona.

⁸¹ Dtto.

možné generalizovat typ trestné činnosti, ohledně které k uzavření dohod o vině a trestu došlo.

5.1.2. Obvod Krajského soudu v Praze

Tabulka č. 4 – Počet návrhů na schválení dohody o vině a trestu (sloupce vlevo) a rozsudků, jimiž byla schválena dohoda o vině a trestu (sloupce vpravo) u okresních soudů v obvodu Krajského soudu v Praze ve zkoumaném období

Název soudu	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
OS v Benešově	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Berouně	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Kladně	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Kolíně	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Kutné Hoře	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Mělníku	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1
OS v Mladé Boleslavi	0	0	1	1	0	0	2	2	3	3	2	2	0	0
OS v Nymburce	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
OS Praha – východ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS Praha – západ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Příbrami	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Rakovníku	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabulka č. 5 – Trestné činy, ohledně kterých byla uzavřena dohoda o vině a trestu

Název soudu	Rok schválení	Ust. § tr. zákoníku (pokud není uvedeno jinak)
OS v Mělníku	2016	240 odst. 1, odst. 2 písm. c)
	2018	228 odst. 1, 205 odst. 1 písm. a) písm. b), odst. 2
OS v Mladé Boleslavi	2013	248 odst. 1, odst. 3 písm. c, 254 odst. 1
	2015	332 odst. 1, odst. 2 písm. b), 274 odst. 1
	2015 ⁸²	211 odst. 1, odst. 5 písm. c)
		211 odst. 1, odst. 5 písm. c)
		211 odst. 1, odst. 5 písm. c)
	2016	206 odst. 1, odst. 3
	2016	206 odst. 1, odst. 4 písm. d)

⁸² Rozsudek o schválení dohody o vině a trestu se týkal tří obviněných.

	2016	211 odst. 1, odst. 5 písm. c), 348 odst. 1
	2017	329 odst. 1 písm. c)
	2017	216 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. b), 348 odst. 1
		214 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. c), 216 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. b), 348 odst. 1
OS v Nymburce	2013	211 odst. 1, odst. 5 písm. c)
	2018	209 odst. 1, odst. 4 písm. d)
OS v Příbrami	2014	332 odst. 1 odst. 2 písm. b)
OS v Rakovníku	2013	283 odst. 1

U více než poloviny okresních soudů v obvodu Krajského soudu v Praze nejenže nebyla rozsudkem schválena žádná dohoda o vině a trestu, ale tyto soudy dle poskytnutých informací nevidují ani podání návrhu na její schválení. V odpovědi na mou žádost o poskytnutí informací mi bylo ze strany okresního soudu v Kladně sděleno, že Okresní státní zastupitelství v Kladně zřejmě není nakloněno takovému způsobu řízení a zároveň byla vznesena i otázka aktivity obhájců. Nelze hovořit o klesající ani vzrůstající tendenci, neboť se jedná o pár případů za celé zkoumané období. Dohoda o vině a trestu byla uzavřena u majetkové trestné činnosti především u takových trestných činů, ohledně kterých nelze konat zkrácené přípravné řízení. Větší počet případů lze zaznamenat u trestného činu podvodu, resp. jeho speciální skutkové podstaty úvěrového podvodu (ust. § 211 tr. řádu).

5.1.3. Obvod Krajského soudu v Českých Budějovicích

Tabulka č. 6 – Počet návrhů na schválení dohody o vině a trestu (sloupce vlevo) a rozsudků, jimiž byla schválena dohoda o vině a trestu (sloupce vpravo) u okresních soudů v obvodu Krajského soudu v Českých Budějovicích ve zkoumaném období

Název soudu	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
OS v Českých Budějovicích	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Českém Krumlově	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Jindřichově Hradci	0	0	1	1	3	3	2	2	1	1	0	0	0	0
OS v Pelhřimově	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Písku	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
OS v Prachaticích	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

OS ve Strakonících	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Táboře	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0

Tabulka č. 7 – Trestné činy, ohledně kterých byla uzavřena dohoda o vině a trestu

Název soudu	Rok schválení	Ust. § tr. zákoníku (pokud není uvedeno jinak)
OS v Jindřichově Hradci	2013	279 odst. 1, odst. 3 písm. a), odst. 4 písm. b)
	2014	125 odst. 1 al. 1 odst. 3 ⁸³
	2014	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2014	279 odst. 1 odst. 4 písm. b)
	2015	250b odst. 1, 250b odst. 1 odst. 3 ⁸⁴ , 211 odst. 1
	2015	211 odst. 1, odst. 4
	2016	209 odst. 1, odst. 3, 234 odst. 3
OS v Písku	2012	326 odst. 1 písm. a) odst. 2, 357 odst. 1, 325 odst. 1 písm. a) odst. 2 písm. a)
	2017	250b odst. 1, 250b odst. 1 odst. 3, 250b odst. 1 odst. 4, ⁸⁵ 211 odst. 1 odst. 4, 209 odst. 1
OS v Táboře	2013	358 odst. 1, 146 odst. 1 odst. 3
	2015	143 odst. 1 odst. 2, 274 odst. 1, odst. 2 písm. a)
	2016	175 odst. 1, odst. 2 písm. c)

U okresních soudů v obvodu Krajského soudu v Českých Budějovicích byl institut dohody o vině a trestu využit pouze u tří z osmi soudů. Převládajícím typem trestné činnosti, ohledně které byla uzavřena dohoda o vině a trestu byla opětovně majetková trestná činnost. Ve dvou třetinách případů, pak nebylo možné konat ohledně spáchané trestné činnosti zkrácené přípravné řízení.

5.1.4. Obvod Krajského soudu v Plzni

Tabulka č. 8 – Počet návrhů na schválení dohody o vině a trestu (sloupce vlevo) a rozsudků, jimiž byla schválena dohoda o vině a trestu (sloupce vpravo) u okresních soudů v obvodu Krajského soudu v Plzni ve zkoumaném období

Název soudu	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
OS v Domažlicích	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0
OS v Chebu	0	0	0	0	0	0	0	1	3	7	5	9	0	0
OS v Karlových	0	0	1	1	1	1	2	2	3	3	1	1	0	0

⁸³ Tr. zákona.

⁸⁴ Dtto.

⁸⁵ Dtto.

Varech														
OS v Klatovech	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS Plzeň – jih	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
OS Plzeň – město	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	¹⁸⁶	0	0	0
OS Plzeň – sever	0	0	0	0	0	0	4	4	2	2	6	6	0	0
OS v Rokycanech	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
OS v Sokolově	0	0	0	0	0	0	2	2	1	1	0	0	0	0
OS v Tachově	3	0	14	17	5	5	⁶⁸⁷	5	3	3	13	7	11	4

Tabulka č. 9 – Trestné činy, ohledně kterých byla uzavřena dohoda o vině a trestu

Název soudu	Rok schválení	Ust. § tr. zákoníku (pokud není uvedeno jinak)
OS v Domažlicích	2014 ⁸⁸	240 odst. 1 odst. 2 písm. c) 240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2017	285 odst. 1 odst. 3, 284 odst. 1
	2015	283 odst. 1
OS v Chebu	2016	234 odst. 3, 209 odst. 1
	2016	283 odst. 1
	2016	209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2016	283 odst. 1
	2016	283 odst. 1
	2016	283 odst. 1
	2016	283 odst. 1
	2016	283 odst. 1
	2017	283 odst. 1
	2017	283 odst. 1
	2017	187 odst. 1
	2017	283 odst. 1
	2017	210 odst. 1 písm. a) odst. 5
	2017	283 odst. 1
	2017	189 odst. 1 odst. 2 písm. a)
2017	210 odst. 1 písm. a) odst. 5 písm. c)	
2017	210 odst. 1 písm. a) písm. odst. 5 písm. c), 210 odst. 1 písm. c) odst. 4	
OS v Karlových Varech	2013	235
	2014	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2015	340 odst. 2
	2015 ⁸⁹	211 odst. 1 odst. 5 písm. c)
		211 odst. 1 odst. 5 písm. c)
		211 odst. 1 odst. 5 písm. c)
	2016	233 odst. 2
	2016	332 odst. 1 odst. 2 písm. b)
2016 ⁹⁰	251 odst. 1	

⁸⁶ Návrh na schválení dohody o vině a trestu byl odmítnut, ale rozhodnutí ke dni vyřízení žádosti poskytnutí informací nenabylo právní moci.

⁸⁷ Jeden návrh byl soudem odmítnut (důvod nebyl sdělen).

⁸⁸ Rozsudek o schválení dohody o vině a trestu se týkal dvou obviněných.

⁸⁹ Rozsudek o schválení dohody o vině a trestu se týkal tří obviněných.

		251 odst. 1
		251 odst. 2
OS Plzeň - jih	2017	283 odst. 1
OS Plzeň – město	2013	274 odst. 1
OS Plzeň - sever	2015	187 odst. 1, 201 odst. 1 písm. a) odst. 3 písm. b), 358 odst. 1, 175 odst. 1
	2015 ⁹¹	283 odst. 1
		283 odst. 1
	2015	285 odst. 1 odst. 3
	2015	192 odst. 1 odst. 2 odst. 3 písm. b), 205 odst. 2 písm. a)
	2016	283 odst. 1
	2016	283 odst. 1
	2017	283 odst. 1
	2017	283 odst. 1, 284 odst. 2
	2017	279 odst. 1
	2017	286 odst. 1
	2017	283 odst. 1
	2017	283 odst. 1
OS v Rokycanech	2017	274 odst. 1 odst. 2
	2018	283 odst. 1, 279 odst. 1
OS v Sokolově	2015	283 odst. 1, 279 odst. 1, 283 odst. 1
	2015	206 odst. 1 odst. 4 písm. d), 209 odst. 1
	2016	274 odst. 1
OS v Tachově	2013	283 odst. 1
	2013	205 odst. 1 písm. b)
	2013	209 odst. 1 odst. 3
	2013	283 odst. 1
	2013	283 odst. 1
	2013	283 odst. 1
	2013	283 odst. 1
	2013	207 odst. 1
	2013	207 odst. 1
	2013	274 odst. 1
	2013	209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2014	274 odst. 1
	2014	283 odst. 1
	2014	274 odst. 1
	2015	199 odst. 1 odst. 2 písm. d)
	2015	187 odst. 1
	2015	211 odst. 1 odst. 5 písm. c)
	2015	187 odst. 1
	2016	285 odst. 1 odst. 3
	2016	283 odst. 1
	2016	199 odst. 1
	2017	182 odst. 1 písm. b)
	2017	283 odst. 1
	2017	205 odst. 2
	2017	205 odst. 1 písm. a)
	2017	199 odst. 1 odst. 2 písm. d)
	2017	358 odst. 1 odst. 2 písm. a)
	2018	205 odst. 1 písm. a)
	2018	146 odst. 1

⁹⁰ Dtto.

⁹¹ Rozsudek o schválení dohody o vině a trestu se týkal dvou obviněných.

V obvodu Krajského soudu v Plzni je oproti předchozím obvodům zřejmý značný nárůst v počtu schválených dohod o vině a trestu. Využívání institutu dohody o vině a trestu však není rozloženo plošně, zřejmá je iniciativa Okresního státního zastupitelství v Tachově, které návrhy na schválení dohody o vině a trestu předkládá ve vysoké míře (v porovnání s ostatními okresními zastupitelstvími).

Lze si také všimnout, že zejména u Okresního soudu v Chebu a Okresního soudu Plzeň – sever dochází k uzavírání dohod o vině a trestu ohledně trestných činů obecně ohrožujících, nejvyšší podíl pak představují trestné činy v ust. § 274 a 281 tr. zákoníku, tedy trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky, resp. nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy. U těchto trestných činů je sice možné konat zkrácené přípravné řízení, nicméně pravděpodobně z hlediska obtížné důkazní situace dochází k využívání dohody o vině a trestu. U majetkové trestné činnosti je možné zaznamenat vyšší výskyt podvodů podle ust. § 209 až 211 tr. zákoníku a krádeže dle ust. § 205 tr. zákoníku.

5.1.5. Obvod Krajského soudu v Ústí nad Labem

Tabulka č. 10 – Počet návrhů na schválení dohody o vině a trestu (sloupce vlevo) a rozsudků, jimiž byla schválena dohoda o vině a trestu (sloupce vpravo) u okresních soudů v obvodu Krajského soudu v Ústí nad Labem ve zkoumaném období

Název soudu	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
OS v České Lípě	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
OS v Děčíně	0	0	5	5	5	5	3	3	2	2	1	0	0	0
OS v Chomutově	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
OS v Jablonci nad Nisou	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Liberci	0	0	4	4	1	1	2	2	1	1	0	0	2	0
OS v Litoměřicích	0	0	2	2	9	7	4	6	9	7	8	10	0	0
OS v Lounech	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Mostě	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2	0	0	0	0
OS v Ústí nad Labem	0	0	2	2	8	8	4	4	1	1	3	3	1	2

Tabulka č. 11 – Trestné činy, ohledně kterých byla uzavřena dohoda o vině a trestu

Název soudu	Rok schválení	Ust. § tr. zákoníku (pokud není uvedeno jinak)
OS v České Lípě	2017	211 odst. 1 odst. 5 písm. c)
		211 odst. 1 odst. 5 písm. c)
		211 odst. 1 odst. 4
		211 odst. 1 odst. 4
	2018	211 odst. 1 písm. c), 211 odst. 1 odst. 5 písm. c), 234 odst. 1
OS v Děčíně	2013	206 odst. 4
	2013	148 odst. 3 ⁹²
	2013	241 odst. 1
	2013	240 odst. 1, 2 písm. c)
	2013	240 odst. 2
	2014	348 odst. 1
	2014	332 odst. 2
	2014	206 odst. 4
	2014	244 odst. 1
	2014	240 odst. 2
	2015	210 odst. 2, odst. 4
	2015	206 odst. 4 písm. d)
	2015	206 odst. 4
	2016	211 odst. 1
	2016	212 odst. 4 ⁹³
OS v Chomutově	2017 ⁹⁴	209 odst. 1, odst. 4 písm. d)
		211 odst. 1, 209 odst. 1, odst. 3
		209 odst. 1
		209 odst. 1
OS v Jablonci nad Nisou	2013	337 odst. 1 písm. a), 283 odst. 1
OS v Liberci	2013	337 odst. 1 písm. a), 274 odst. 1 odst. 2 písm. a), 337 odst. 1 písm. a), 214 odst. 1 písm. a) odst. 2 písm. a), 284 odst. 2, 286 odst. 1
	2013	274 odst. 1, 332 odst. 1 odst. 2 písm. b)
	2013	284 odst. 1 odst. 3
	2013	283 odst. 1, 287 odst. 1 odst. 2 písm. b)
	2014	332 odst. 1 odst. 2 písm. a)
	2015	234 odst. 3 alinea 1, 236 odst. 1, 205 odst. 1 písm. a)
	2015	175 odst. 1, 358 odst. 1 odst. 2
	2016	274 odst. 1, odst. 2 písm. a)
OS v Litoměřicích	2013	228 odst. 1, 205 odst. 1 písm. a) písm. b), 205 odst. 2
	2013	209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2014	332 odst. 1 odst. 2 písm. b), 274 odst. 1 odst. 2 písm. a)
	2014	206 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2014	276 odst. 2 písm. a)
	2014	147 odst. 1 odst. 2
	2014	143 odst. 1 odst. 2
	2014	205 odst. 1 písm. a) písm. b) písm. d), 205 odst. 2, 337 odst. 1 písm. a), 207 odst. 1, 178 odst. 1 odst. 2
	2014	143 odst. 1 odst. 2
	2015	331 odst. 2
	2015	234 odst. 3
	2015	240 odst. 1 odst. 2 písm. a) písm. c)
	2015	175 odst. 1 odst. 2 písm. c), 146 odst. 1
	2015	206 odst. 1 odst. 3
	2015	240 odst. 1 odst. 2 písm. a) písm. c)

⁹² Dtto.

⁹³ Podle 314 odst. 4 tr. řádu byly schváleny dohody o vině a trestu dvěma obviněným, přičemž jedním z nich byla právnická osoba. Trestem uloženým právnické osobě byl zákaz přijímání dotací a subvencí na dobu 5 let.

⁹⁴ Rozsudek o schválení dohody o vině a trestu se týkal čtyř obviněných.

	2016	206 odst. 1 odst. 3
	2016	206 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2016	206 odst. 1 odst. 4 písm. b) písm. d)
	2016	148 odst. 1
	2016	147 odst. 1 odst. 2
	2016	211 odst. 1
	2016	143 odst. 1
	2017	209 odst. 1 odst. 3
	2017	209 odst. 1
	2017	209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2017	209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2017	209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2017	283 odst. 1
	2017	279 odst. 3 písm. a) písm. b)., 279 odst. 4 písm. b), 279 odst. 2 odst. 3 písm. a), 279 odst. 1
	2017	279 odst. 3 písm. a) odst. 4 písm. b)
	2017	279 odst. 3 písm. a), 279 odst. 4 písm. b), 279 odst. 1, 284 odst. 2 odst. 4, 205 odst. 1 písm. a), 281 odst. 1
	2017	279 odst. 3 písm. a), 279 odst. 4 písm. b), 205 odst. 1 písm. a)
OS v Lounech	2014	251 odst. 1
OS v Mostě	2012	274 odst. 1
	2013	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2013	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2014	209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2015	209 odst. 1
	2016	209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2016	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
OS v Ústí nad Labem	2013	283 odst. 1
	2013	148 odst. 1
	2014	345 odst. 2, odst. 3 písm. c)
	2014	274 odst. 1
	2014	274 odst. 1, odst. 2 písm. a)
	2014	148 odst. 1
	2014	148 odst. 1
	2014	148 odst. 1
	2014	148 odst. 1
	2014	147 odst. 1, odst. 2
	2015	248 odst. 1, odst. 2
	2015	358 odst. 1
	2015	211 odst. 1, odst. 4
	2015	147 odst. 1, odst. 2
	2016	146 odst. 1
	2017	274 odst. 1, odst. 2 písm. a)
	2017	274 odst. 1, odst. 2 písm. a)
	2017	240 odst. 1, odst. 2 písm. c)
	2018	274 odst. 1, odst. 2 písm. a)
	2018	211 odst. 1, odst. 3, odst. 5 písm. c)

K výraznějšímu výskytu využívání dohody o vině a trestu v praxi docházelo i v obvodu Krajského soudu v Ústí nad Labem. Hojně je v dohodách o vině a trestu zastoupena majetková trestná činnost, a to především ohledně trestných činů podvodů dle ust. § 209 a 211 tr. zákoníku. Podíl případů, ve kterých nelze konat zkrácené přípravné řízení je u majetkové trestné činnosti zhruba poloviční. U hospodářské trestné činnosti je nejvíce

zastoupen trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle ust. § 240 odst. 2 tr. zákoníku, tedy u trestného činu s trestní sazbou odnětí svobody v rozmezí 2 – 8 let. Opakovaně také docházelo k sjednávání dohody o vině a trestu u trestných činů proti životu a zdraví, takže ve všech případech se jednalo o nedbalostní trestnou činnost.

5.1.6. Obvod Krajského soudu v Hradci Králové

Tabulka č. 12 – Počet návrhů na schválení dohody o vině a trestu (sloupce vlevo) a rozsudků, jimiž byla schválena dohoda o vině a trestu (sloupce vpravo) u okresních soudů v obvodu Krajského soudu v Hradci Králové ve zkoumaném období

Název soudu	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
OS v Havlíčkově Brodě	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Hradci Králové	0	0	0	0	2	2	15	15	9	9	15	15	3	3
OS v Chrudimi	1	1	0	0	0	0	0	0	3	3	4	4	1	0
OS v Jičíně	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Pardubicích	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	1	0
OS v Rychnově n. Kněžnou	0	0	2	2	2	2	0	0	1	1	0	0	0	0
OS v Semilech	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS ve Svitavách	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0
OS v Trutnově	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1
OS v Ústí nad Orlicí	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabulka č. 13 – Trestné činy, ohledně kterých byla uzavřena dohoda o vině a trestu

Název soudu	Rok schválení	Ust. § tr. zákoníku (pokud není uvedeno jinak)
OS v Hradci Králové	2014	148 odst. 1 odst. 3 písm. c) ⁹⁵
	2014	148 odst. 1 odst. 3 písm. c) ⁹⁶
	2015	206 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2015	205 odst. 1 odst. 3

⁹⁵ Tr. zákona.

⁹⁶ Dtto.

	2015	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2015	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2015	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2015	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2015	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2015	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2015	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2015	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2015	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2015	222 odst. 1 odst. 3 písm. a)
	2015	224 odst. 2 odst. 4
	2015	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2015	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2016	205 odst. 1 odst. 3
	2016	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2016	211 odst. 1 odst. 5 písm. c)
	2016	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2016	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2016	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2016	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2016	211 odst. 1 odst. 4
	2016	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2017	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2017	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2017	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2017	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2017	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2017	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2017	211 odst. 1 odst. 5 písm. c)
	2017	148 odst. 1 odst. 3 písm. c) ⁹⁷
	2017	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2017	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2017	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2017	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2017	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2017	211 odst. 1 odst. 5 písm. c)
	2017	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2018	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2018	211 odst. 1 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2018	211 odst. 1 odst. 4
OS v Chrudimi	2012	250 odst. 1 odst. 2
	2016	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2016	199 odst. 1 odst. 2 písm. d)
	2016	199 odst. 1 odst. 2 písm. c) písm. d)
	2017	199 odst. 1 odst. 2 písm. d)

⁹⁷ Dtto.

	2017	206 odst. 1 odst. 3
	2017	209 odst. 1 odst. 4 písm. d), 181 odst. 1 písm. a), 234 odst. 3
	2017	353 odst. 1 odst. 2 písm. c)
OS v Pardubicích	2012	358 odst. 1 odst. 2 písm. a)
	2013	274 odst. 1
	2014	175 odst. 1, 230 odst. 2 písm. a), 187 odst. 1
	2016	240 odst. 1
OS v Rychnově nad Kněžnou	2013	257 odst. 1 písm. d)
	2013	171 odst. 1
	2014	206 odst. 1 odst. 4 písm. d), 254 odst. 1 alinea 2
	2014	329 odst. 1 písm. c)
	2016	211 odst. 1 odst. 5 písm. c), 209 odst. 1 odst. 4 písm. d), 348 odst. 1, 181 odst. 1 písm. a) odst. 2 písm. b), 234 odst. 3 alinea 1
OS ve Svitavách	2016	234 odst. 3, 230 odst. 2 písm. a) odst. 3 písm. a), 209 odst. 1
	2017	192 odst. 1
OS v Trutnově	2018	206 odst. 1 odst. 3 odst. 4 písm. b)

V obvodu Krajského soudu v Hradci Králové byl nejvyšší počet schválených dohod o vině a trestu u Okresního soudu v Hradci Králové. Schválené dohody o vině a trestu se týkají výhradně majetkové a hospodářské trestné činnosti, přičemž nejvíce zastoupené trestné činy jsou úvěrový podvod dle ust. § 211 tr. zákoníku a zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle ust. § 240 tr. zákoníku. V naprosté většině případů se jedná o trestné činy, ohledně kterých nelze konat zkrácené přípravné řízení.

U ostatních okresních soudů byl počet schválených dohod (stejně jako počet návrhů na jejich schválení) nepřiliš vysoký. Znovu se opakovala majetková a hospodářská trestná činnost, opakovaně byla dohoda o vině a trestu uzavřena i pro trestný čin týraní osoby žijící ve společném obydlí podle ust. § 199 tr. zákoníku.

5.1.7. Obvod Krajského soudu v Brně

Tabulka č. 14 – Počet návrhů na schválení dohody o vině a trestu (sloupce vlevo) a rozsudků, jimiž byla schválena dohoda o vině a trestu (sloupce vpravo) u okresních soudů⁹⁸ v obvodu Krajského soudu v Brně ve zkoumaném období

Název soudu	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
OS v Blansku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MS v Brně	0	0	10	9	12	10	5	2	7	3	7	6	2	1
OS Brno – venkov	3	3	1	0	0	0	1	1	6	6	1	1	0	0

⁹⁸ Vč. Městského soudu v Brně.

OS v Břeclavi	0	0	2	2	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0
OS v Hodoníně	0	0	3	3	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
OS v Jihlavě	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
OS v Kroměříži	3	3	2	2	2	2	1	1	2	2	1	1	0	0
OS v Prostějově	0	0	1	1	2	2	4	3 ⁹⁹	1	1	1	1	1	0
OS v Třebíči	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS v Uherském Hradišti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
OS ve Vyškově	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS ve Znojmě	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS ve Žďáru nad Sázavou	0	0	3	3	8	7	9	8	5	6	2	3	0	0

Tabulka č. 15 – Trestné činy, ohledně kterých byla uzavřena dohoda o vině a trestu

Název soudu	Rok schválení	Ust. § tr. zákoníku (pokud není uvedeno jinak)
MS v Brně	2013	283 odst. 1
	2013	283 odst. 1
	2013	358 odst. 1, 146 odst. 1
	2013	250b odst. 1 odst. 4 písm. b) ¹⁰⁰
	2013	283 odst. 1
	2013	283 odst. 1
	2013	283 odst. 1
	2013	189 odst. 1 odst. 2 písm. a)
	2013	209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2014	283 odst. 1
	2014	209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2014	210 odst. 2 odst. 5 písm. c)
	2014	272 odst. 1, 283 odst. 1
	2014	283 odst. 1
	2014	283 odst. 1, 196 odst. 1
	2014	199 odst. 1 odst. 2 písm. d)
	2014	283 odst. 1
	2014	283 odst. 1, 274 odst. 1, 337 odst. 1 písm. a)
	2014	209 odst. 1 odst. 4 písm. d), 348 odst. 1 odst. 2 písm. b)
	2015	279 odst. 1 odst. 3 písm. a) písm. b), 279 odst. 1
	2015	279 odst. 3 písm. a) písm. b) odst. 4 písm. b)
	2016	274 odst. 1 odst. 2 písm. a)
	2016	283 odst. 1
	2016	274 odst. 1
	2017	284 odst. 2 odst. 4, 283 odst. 1, 209 odst. 1
	2017	178 odst. 1 odst. 2, 146 odst. 1, 171 odst. 1
2017	283 odst. 1, 286 odst. 1	
2017	211 odst. 1 odst. 4, 211 odst. 1 odst. 5 písm. c)	

⁹⁹ Jedna dohoda o vině a trestu byla odmítnuta, jelikož soud uzavřenou dohodu shledal za nepřiměřenou z hlediska navrženého trestu a nesprávnou z hlediska rozsahu a náhrady škody.

¹⁰⁰ Tr. zákona.

	2017	210 odst. 1 písm. a) odst. 5 písm. c), 348 odst. 1 odst. 2 písm. b) písm. c)
	2017	181 odst. 1 písm. a), 348 odst. 1
	2018	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
OS Brno – venkov	2012	358 odst. 1
	2012	191 odst. 1 odst. 3 písm. b), 192 odst. 2 odst. 3 písm. b), 192 odst. 1
	2012	209 odst. 1 odst. 4 písm. b)
	2013	Zproštění
	2015	325 odst. 1 písm. a) odst. 2 písm. a)
	2016	205 odst. 1 odst. 2 odst. 3, 234 odst. 1
	2016	205 odst. 1 písm. a), odst. 2, 337 odst. 1 písm. f)
	2016	192 odst. 3 odst. 4 písm. b)
	2016	205 odst. 1 písm. a) písm. b), odst. 2
	2016	199 odst. 1 odst. 2 písm. d), 175 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2016	175 odst. 1 odst. 2 písm. b), 178 odst. 1 odst. 3
	2017	216 odst. 1 písm. a) odst. 2 písm. b) odst. 4 písm. a)
	OS v Břeclavi	2013
2013		348 odst. 1
2015		332 odst. 1 odst. 2 písm. b)
2016		199 odst. 1 odst. 2 písm. d)
2017		192 odst. 3 odst. 4 písm. b)
OS v Hodoníně	2013	148 odst. 1, 3 písm. c) ¹⁰¹
	2013	209 odst. 1, odst. 4 písm. d)
	2013	206 odst. 1, odst. 4 písm. d)
	2014	148 odst. 1, 3 písm. c) ¹⁰²
	2015	216 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a), 348 odst. 1, 181 odst. 1 písm. a)
OS v Jihlavě	2013	214 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b)
	2017	357 odst. 2,3 písm. a)
OS v Kroměříži	2012	283 odst. 1
	2012	358 odst. 1, 146 odst. 1
	2012	209 odst. 1 odst. 3 odst. 4 písm. a), 209 odst. 1 odst. 4 písm. a), 356 odst. 1 odst. 3 písm. a)
		209 odst. 1 odst. 3 odst. 4 písm. a), 209 odst. 1 odst. 2 odst. 3 odst. 4 písm. a)
		209 odst. 1 odst. 3 odst. 4 písm. a)
	2013	209 odst. 1 odst. 3
		285 odstavec 1
	2013	192 odst. 2, 193 odst. 1, 191 odst. 2 písm. a), 201 odst. 1 písm. a) odst. 2 písm. b), 202 odst. 1 odst. 2 písm. a) odst. 3 písm. b), 187 odst. 1
		148 odst. 1, odst. 3 písm. c) ¹⁰³
	2014	187 odst. 1, 192 odst. 1, 192 odst. 2, 193 odst. 1, 201 odst. 1 písm. a) odst. 3 písm. b)
	2014	187 odst. 1, 201 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b)
	2015	192 odst. 1, 192 odst. 3, odst. 4 písm. b)
	2016	206 odst. 1, odst. 4 písm. d)
2016	240 odst. 1, odst. 2 písm. c)	
2017	206 odst. 1, odst. 4 písm. d)	
OS v Prostějově	2013	187 odst. 1
	2014	206 odst. 1, odst. 4 písm. a)
	2014	240 odst. 1, odst. 2 písm. a)
	2015	332 odst. 1, odst. 2 písm. b)
	2015	146 odst. 1, odst. 3, 358 odst. 1
	2015	187 odst. 1
	2016	214 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. b) písm. c) písm. d)
	2017	206 odst. 1, odst. 3
OS v Uherském Hradišti	2017	206 odst. 1 odst. 4 písm. d)
OS ve Žďáru nad	2013	205 odst. 1, odst. 4 písm. c)

¹⁰¹ Dtto.

¹⁰² Dtto.

¹⁰³ Dtto.

Sázavou	2013	199 odst. 1, odst. 2 písm. d)
	2013	329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a), § 206 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2014	199 odst. 1, odst. 2 písm. d)
	2014	199 odst. 1, odst. 2 písm. d), § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c)
	2014	146 odst. 1, 210 odst. 1, odst. 4
	2014	358 odst. 1, odst. 2 písm. a)
	2014	274 odst. 1, 332 odst. 1, odst. 2 písm. b)
	2014	274 odst. 1
	2015	199 odst. 1, odst. 2 písm. d), 175 odst. 1, odst. 2 písm. c
	2015	358 odst. 1, odst. 2 písm. a), 146 odst. 1
	2015	199 odst. 1, odst. 2 písm. d)
	2015	185 odst. 1
	2015	175 odst. 1
	2015	143 odst. 1, odst. 2
	2015	209 odst. 1, odst. 4 písm. d)
	2015	199 odst. 1, odst. 2 písm. d)
	2016	206 odst. 1, odst. 4 písm. d)
	2016	250b odst. 1, odst. 4 písm. b) ¹⁰⁴ , 211 odst. 1, odst. 4, 211 odst. 1, odst. 5 písm. c), 211 odst. 1
	2016	284 odst. 1, odst. 4.
	2016	206 odst. 1, odst. 4 písm. d)
	2016	209 odst. 1, odst. 4 písm. d)
	2016	353 odst. 1, odst. 2 písm. c), 337 odst. 2
	2017	206 odst. 1, odst. 4 písm. d)
	2017	254 odst. 1, 240 odst. 1, odst. 2 písm. c)
	2017	211 odst. 1, odst. 5 písm. c)

Přestože v obvodu Krajského soudu v Brně byl počet uzavřených dohod o vině a trestu nadprůměrný, je zřejmé, že výskyt se v jednotlivých soudních okresech značně liší. U téměř jedné třetiny soudů nebylo o návrhu na schválení dohody o vině a trestu vůbec rozhodováno, což koresponduje s tím, že u těchto soudů nebyl, podle obdržených informací, na schválení dohody o vině a trestu podán ani jeden návrh.

Kromě opakovaného uzavírání dohod o vině a trestu v případě majetkové trestné činnosti, resp. především trestných činů podvodů a zpronevěry, byly také opakovaně uzavřeny a schváleny dohody týkající se trestné činnosti proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, kdy se jednalo hlavně o ust. § 187 a 192 tr. řádu, tj. trestné činy pohlavního zneužití a výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií.

U Městského soudu v Brně byl ve zkoumaném období značný výskyt schvalování dohod o vině a trestu, které byly uzavřeny pro trestný čin ust. § 283 tr. řádu, tedy nedovolenou výrobu a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy. Přestože u Městského soudu v Brně je větší počet návrhu na schválení dohody o vině a

¹⁰⁴ Dtto.

trestu než samotných rozsudků o jejich schválení, podle sdělených informací nebyl doposud odmítnut ani jeden návrh.

Mimo okres OS Brno – město docházelo ke schvalování dohod o vině a trestu většinou v těch případech, kdy horní hranice trestu odnětí svobody převyšovala pět let a nebylo tak možné konat zkrácené přípravné řízení.

5.1.8. Obvod Krajského soudu v Ostravě

Tabulka č. 16 – Počet návrhů na schválení dohody o vině a trestu (sloupce vlevo) a rozsudků, jimiž byla schválena dohoda o vině a trestu (sloupce vpravo) u okresních soudů v obvodu Krajského soudu v Ostravě ve zkoumaném období

Název soudu	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
OS v Bruntále	0	0	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS ve Frýdku – Místku	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1
OS v Jeseníku	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0
OS v Karviné	0	0	3	3	0	0	6	6	2	2	3	3	1	1
OS v Novém Jičíně	0	0	3	3	1	1	2	1	1	2	1	1	1	0
OS v Olomouci	0	0	2	2	2	2	0	0	1	1	3	2	0	0
OS v Opavě	0	0	2	2	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0
OS v Ostravě	3	3	6	6	⁴ ₁₀₅	3	1	1	2	3	² ₁₀₆	1	1	0
OS v Přerově	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0
OS v Šumperku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OS ve Vsetíně	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0

Tabulka č. 17 – Trestné činy, ohledně kterých byla uzavřena dohoda o vině a trestu

Název soudu	Rok schválení	Právní kvalifikace ust. § tr. zákoníku (pokud není uvedeno jinak)
OS v Bruntále	2013	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2013	209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2013	199 odst. 1 odst. 2 písm. d), 353 odst. 1 odst. 2 písm. c), 279 odst. 3 písm. a) písm. b)
	2013	211 odst. 1 odst. 5 písm. c)
OS ve Frýdku – Místku	2013	192 odst. 2 odst. 3 písm. b)

¹⁰⁵ Jeden návrh byl vzat zpět státním zástupcem.

¹⁰⁶ Jedno řízení je přerušeno z důvodu, že nelze doručit obviněnému předvolání k veřejnému zasedání ve smyslu ust. § 314r odst. 5 tr. řádu.

Místku	2016	283 odst. 1, § 274 odst. 1
	2018	240 odst. 1 odst. 2 písm. c), § 209 odst. 1, odst. 3
OS v Jeseníku	2015	210 odst. 2 odst. 5 písmeno c)
OS v Karviné	2013	143 odst. 1 odst. 2
	2013	156 odst. 1
	2013	234 odst. 3
	2015	175 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2015	283 odst. 2 písm. a)
	2015	209 odst. 1 odst. 3
	2015	206 odst. 1 odst. 3
	2015	283 odst. 1
	2016	147 odst. 1 odst. 2
	2016	283 odst. 1
	2017	274 odst. 1 odst. 2 písm. a)
	2017	274 odst. 1
	2017	206 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2018	211 odst. 1 odst. 5 písm. c)
	OS v Novém Jičíně	2013
2013		250 odst. 1 odst. 3 písm. b) ¹⁰⁷
2013		148 odst. 1 ¹⁰⁸
2014		233 odst. 2 alinea 1
2015		209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
2015		240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
2016		240 odst. 2
2017		274 odst. 2
OS v Olomouci	2013	199 odst. 1 odst. 2 písm. d)
	2013	209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2014	221 odst. 1 ¹⁰⁹ , 199 odst. 1 odst. 2 písm. d)
	2014	354 odst. 1 písm. a) písm. b) písm. c), 175 odst. 1, 184 odst. 1
	2016	146 odst. 1 odst. 3
	2017	206 odst. 1 odst. 3, 209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2017	216 odst. 1 písm. a) odst. 3 písm. c)
OS v Opavě	2013	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2013	209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2014	337 odst. 3 písm. b)
	2016	192 odst. 3 odst. 4 písm. b), 192 odst. 1
OS v Ostravě	2012	189 odst. 1
	2012	206 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2012	254 odst. 1
	2013	206 odst. 1, odst. 3, odst. 4 písm. b), 209 odstavec 1
	2013	146 odst. 1 odst. 3, 358 odst. 1
	2013	206 odst. 1, odst. 4 písm. b) písm. d)
	2013	206 odst. 1, odst. 4 písm. d)
	2013	325 odst. 1 písm. a) odst. 2 písm. a), 326 odst. 1 písm. a), 358 odst. 1 odst. 2 písm. a)
	2013	209 odst. 1 odst. 4 písm. b)
	2014	270 odst. 1 odst. 3 písm. b)
	2014	332 odst. 1 odst. 2 písm. b)
	2014	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)
	2015	205 odst. 1 písm. a)
	2016	209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2016	234 odst. 3, 209 odst. 1 odst. 4 písm. d)
	2017	209 odst. 1 odst. 3

¹⁰⁷ Tr. zákona.

¹⁰⁸ Dtto.

¹⁰⁹ Dtto.

OS v Prostějově	2013	250b odst. 1 odst. ¹¹⁰ 3, 211 odst. 1 odst. 5 písm. c), 211 odst. 1 odst. 4
	2017	206 odst. 1 odst. 4 písm. d)
OS ve Vsetíně	2013	147 odst. 1 odst. 2
	2016	240 odst. 1 odst. 2 písm. c)

V obvodu Krajského soudu v Ostravě byl počet návrhů na schválení dohod o vině a trestu, stejně jako rozsudků o jejich schválení také vyšší (oproti prvním třem zkoumaným obvodům). Většina dohod byla uzavřena v případech, kdy nebylo o věci možné jednat ve zkráceném přípravném řízení. Opakovaně se kromě trestných činů podvodů a zpronevěry vyskytla také trestná činnost spojená s návykovými, omamnými či psychotropními látkami.

5.2. Shrnutí praktické části

Informace obdržené od jednotlivých okresních soudů potvrzují, že dohoda o vině a trestu není institutem v praxi hojně využívaným. Přestože u některých okresních soudů ke schvalování dohod o vině a trestu dochází ve větším počtu, je stále velký počet soudů, u kterých nebyl návrh na schválení dohody o vině a trestu podán ani jeden. Téměř všechny podané návrhy na schválení dohody o vině a trestu však byly soudy schváleny – z obdržených informací vyplývá, že k odmítání návrhů na schválení dohody o vině a trestu ze strany soudu téměř nedochází. Z provedeného výzkumu je dále zřejmé, že nelze hovořit o vzrůstající nebo klesající tendenci počtu schvalovaných dohod, neboť jejich počet je v rámci let relativně nahodilý.

Obrázek si však lze udělat o typu trestné činnosti, ohledně které jsou dohody o vině a trestu uzavírány v nadprůměrné míře. Jedná se o majetkovou trestnou činnost, především pak trestné činy podvodu (včetně speciálních skutkových podstat) a zpronevěry nebo krádeže. Opakovaně je dohoda o vině a trestu uzavírána i ohledně trestných proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, specificky k trestným činům pohlavního zneužití a výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií. Co spojuje většinu schválených dohod o vině a trestu je nicméně fakt, že v těchto věcech nebylo možné konat zkrácené přípravné řízení, protože horní hranice trestu odnětí svobody u trestných činů převyšovala pět let.

Výraznou výjimku trestného činu, ohledně kterého by bylo možné konat zkrácené přípravné řízení, ale namísto toho došlo v mnoha případech k vyřízení věci dohodou o

¹¹⁰ Dtto.

vině a trestu je trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami podle ust. § 283 odst. 1 tr. zákoníku, kde je možné uložit trest odnětí svobody na jeden až pět let.

5.3. Návrhy *de lege ferenda*

Po důkladném zkoumání institutu dohody o vině a trestu po teoretické i praktické stránce si dovoluji formulovat návrhy změn, které jsou dle mého názoru žádoucí z důvodů, které budu uvádět u jednotlivých návrhů.

1. První navrhovaná změna se týká rozšíření možnosti sjednat dohodu o vině a trestu i po ukončení přípravného řízení. Konkrétně je dle mého názoru *de lege ferenda* žádoucí, aby bylo možné dohodu o vině a trestu sjednat až do okamžiku zahájení hlavního líčení. Domnívám se, že po podání obžaloby a důkladném seznámení se s argumentací státního zástupce by motivace obviněného k uzavření dohody o vině a trestu mohla být vyšší, přičemž by tento postup byl konformní s jedním z primárních účelů zavedení dohody o vině a trestu do českého právního řádu, tj. se zrychlením a zefektivněním trestního řízení. Otázkou však je, jak moc by tomuto postupu byli nakloněni státní zástupci, jejichž ochota uzavřít s obviněným dohodu o vině a trestu po podání obžaloby s velkou pravděpodobností nebude vysoká.

Mám za to, že uvedená varianta je účelná i v případě, kdy dojde k vydání rozhodnutí ve zkráceném přípravném řízení, proti kterému obviněný podá odpor. Samosoudce v tomto případě nařizuje hlavní líčení, které může být časově (a případně i finančně) náročné. Obviněný přitom nemusí souhlasit například s výší, nebo typem uloženého trestu, přičemž toto by mohlo být uzavřením dohody o vině a trestu zhojeno a hlavní líčení by se nemuselo konat.

K možnosti sjednat dohodu o vině a trestu po zahájení hlavního líčení ovšem nejsem pozitivně nakloněna. Tímto postupem by byla dle mého názoru popřena podstata institutu dohody o vině a trestu jako jednoho z forem odklonů.

2. Mezi odbornou veřejností je často diskutována varianta rozšíření možnosti uzavřít dohodu o vině a trestu i na zvlášť závažné zločiny. Osobně si myslím, že tato změna je *de lege ferenda* velice žádoucí. Jak jsem již uvedla v předchozí podkapitole, k sjednání dohody o vině a trestu často dochází u trestných činů

s horní hranicí trestní sazby vyšší než pět let, tedy u trestných činů ohledně kterých nelze konat zkrácené přípravné řízení. Možnost uzavřít dohodu o vině a trestu u zvláště závažných zločinů by tak dle mého názoru pomohlo naplnění účelu dohody o vině a trestu, tedy odbřemenění soudů, a to i u komplikovanější trestné činnosti.

Předmětem sporů bývá rovněž otázka, zda umožnit uzavření dohody o vině a trestu u všech zvláště závažných zločinů, přičemž omezení se nabízí při úmyslné násilné trestné činnosti, především u trestného činu vraždy. V této souvislosti lze jako příklad uvést slovenskou právní úpravu, která uzavření dohody o vině a trestu dovoluje u všech trestných činů, a to i u trestného činu úkladné vraždy, nicméně sjednaný trest odnětí svobody nesmí být nižší než 20 let.¹¹¹ Osobně se spíše přikláním k variantě vyloučit z možnosti sjednat dohodu o vině a trestu u těch trestných činů, kterými byla úmyslně způsobena smrt, tak jak to původně předpokládal návrh zákona, kterým byla dohoda o vině a trestu zakotvena do českého právního řádu (viz bod 2.1.4 této diplomové práce).

3. Další změnou, která by dle mého názoru byla žádoucí, je zrušení obligatorního přerušování trestního stíhání, nelze-li obviněnému doručit předvolání k veřejnému zasedání. Tuto povinnost soudu ukládá ust. 314r odst. 5 tr. řádu, přičemž v souladu s tímto postupem může v trestním řízení docházet k nedůvodným průtahům a tedy k popření zásady rychlosti.
4. Poslední navrhovanou změnou je změna technické povahy, a to sjednocení povinnosti nutné obhajoby v rámci sjednávání dohody o vině a trestu a řízení o schválení dohody o vině a trestu. Ust. § 36 odst. 1 písm. d) zakotvuje, že obviněný musí mít obhájce už v přípravném řízení při sjednávání dohody o vině a trestu. Také ust. § 175a odst. 4 tr. řádu výslovně uvádí, že dohodu o vině a trestu sjednává státní zástupce s obviněným za přítomnosti obhájce. Přestože pro řízení a schválení dohody o vině a trestu tato podmínka výslovně uvedena není, někteří autoři dovozují tuto povinnost jazykovým výkladem¹¹², nicméně někteří se drží

¹¹¹ Zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon.

¹¹² ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář. 7. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 446.

doslovného znění zákona¹¹³. Domnívám se, že z hlediska právní jistoty by bylo vhodné doplnit ust. § 36 odst. 4 písm. g)¹¹⁴

„g) v řízení o schválení dohody o vině a trestu,“

Jako účelná se mi tato změna jeví i z toho důvodu, že za současné situace by mohlo docházet k případům, kdy obviněný nebude v řízení před soudem zastoupen obhájcem, přičemž toto bude ze strany soudu vyhodnoceno rozdílně a mohlo by tak docházet k nedůvodným rozdílům v rozhodování soudů.

¹¹³ JELÍNEK, Jiří. Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící. Bulletin advokacie. 2012, roč. 13, č. 10, s. 20.

¹¹⁴ Resp. bych za vhodnější variantu považovala změnu písm. b) a posunutí následujících písmen.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo zrekapitulovat legislativní vývoj stále poměrně nového institutu dohody o vině a trestu, zhodnotit možné výhody či nevýhody jeho zavedení do českého právního řádu, provést analýzu právní úpravy dohody o vině a trestu, uskutečnit vlastní výzkum ohledně dosavadního stavu využívání tohoto institutu v praxi a na základě získaných poznatků formulovat případné návrhy de lege ferenda.

V první kapitole jsem se věnovala pojmům restorativní a retributivní justice a s tím souvisejícím zavedením odklonů do trestního řádu. V této souvislosti musím konstatovat, že souhlasím se zařazením dohody o vině a trestu mezi odklony v širším slova smyslu. Vzhledem k povaze a účelu tohoto institutu (tedy uzavření přijatelné dohody mezi státním zástupcem a obviněným s přihlédnutím k zájmům poškozeného), se domnívám, že principy restorativní justice jsou zde zřejmé, a to i přesto, že poškozený nemá možnost sjednání a schválení dohody o vině a trestu svým nesouhlasem blokovat a jeho postavení není tak významné, jak restorativní justice předpokládá.

Ačkoliv jsem v průběhu zpracování diplomové práce zjistila, že dohoda o vině a trestu narušuje poměrně velkou část základních zásad ovládajících české trestní řízení, nedomnívám se, že jsou tyto zásahy tak významné, aby převážily nad pozitivy, které může dohoda o vině a trestu trestnímu řízení přinést (pokud by byla využívána ve větší míře). Nadto zákonodárce zavedl do trestního řádu několik pojistek, které možnost zneužití dohody o vině a trestu značně omezují, například povinnou přítomnost obhájce obviněného při sjednávání dohody o vině a trestu a schválení dohody o vině a trestu soudem.

Stručně jsem se také věnovala fungování institutu dohody o vině a trestu ve Velké Británii, která byla pro četné využívání dohody o vině a trestu v praxi inspirací pro české zákonodárce. Přestože bylo zkoumání tohoto institutu v odlišném právním prostředí poučné, odlišnost jednotlivých koncepcí trestního řízení je natolik značná, že si aplikaci tamní právní úpravy v našich podmínkách lze jen stěží představit. Samotný konstrukt dohody o vině a trestu v anglickém právu však hodnotím kladně, přičemž možnou inspiraci pro české trestní řízení vidím především v možnosti snížit ukládaný trest pod jeho spodní hranici stanovenou zákonem v závislosti na (včasném) uzavření dohody o vině a trestu obviněným.

Podstatnou část této diplomové práce tvoří také rozbor právní úpravy dohody o vině a trestu. Po analýze právní úpravy jsem rovněž zpracovala výzkum zaměřený na využívání institutu dohody o vině a trestu v praxi. Sporadické využívání tohoto institutu nebylo překvapením, přičemž není možné ani konstatovat vzrůstající tendenci počtu schvalovaných dohod v průběhu let. Ke schvalování dohod o vině a trestu dochází pouze u některých soudů, přičemž stále je vysoký počet soudů, ke kterým návrh na schválení dohody o vině a trestu nebyl vůbec podán. V rámci provedeného výzkumu jsem došla ke zjištění, že institut dohody o vině a trestu je často využíván zejména v případech, kdy zákon stanoví trest odnětí svobody vyšší než pět let, tedy v případech, kdy nejde konat zkrácené přípravné řízení.

V návaznosti na rozbor právní úpravy a provedení praktické části jsem v závěru diplomové práce navrhla několik změn stávající právní úpravy. Za nejpodstatnější považuji možnost, aby mohla být dohoda o vině a trestu uzavírána i u zvláště závažných zločinů (s omezením na trestné činy, kterými byla úmyslně způsobena smrt) a rozšíření možnosti uzavřít dohodu o vině a trestu i po skončení přípravného řízení do zahájení hlavního líčení. Domnívám se, že tyto změny by vedly k četnějšímu uzavírání dohod o vině a trestu, a tudíž by došlo k efektnějšímu naplnění cíle tohoto institutu, kterým je zrychlení trestního řízení a odbřemenění justice.

Seznam použitých zkratk

Tr. řád (trestní řád)	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním
Tr. zákoník (trestní zákoník)	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
Tr. zákon (trestní zákon)	Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
Zákon o soudnictví ve věcech mládeže	Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů
Zákon o Probační a mediační službě	Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě
ObvS	Obvodní soud
OS	Okresní soud

Seznam použitých zdrojů

Monografie, komentáře a další publikace

CÍSAŘOVÁ, Dagmar; FENYK, Jaroslav; GŘIVNA, Tomáš a kol. Trestní právo procesní. Vyd. 5. Praha: ASPI, 2008, 824 s. ISBN 978-80-7357-348-5.

DRAŠTÍK, Antonín a kol. Trestní řád: komentář. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 2 svazky. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7552-600-7.

HENDRYCH, Dušan a kol. Právní slovník. Vyd. 3. Praha: C.H. Beck, 2009. 1481 s. ISBN 978-80-7400-059-1.

JELÍNEK, Jiří, ed. Alternativní řešení trestních věcí: sborník z mezinárodní vědecké konference Olomoucké právnické dny, květen 2015: trestní sekce. Praha: Leges, 2015. 176 stran. Teoretik. ISBN 978-80-7502-109-0.

JELÍNEK, Jiří a kol. Trestní právo procesní. Vyd. 4. Praha: Leges, 2016, 846 s. ISBN 978-80-7502-160-1.

JELÍNEK, Jiří a kol. Trestní právo procesní - minulost a budoucnost. Vyd. 1. Praha: Leges, 2016. 436 stran. Teoretik. ISBN 978-80-7502-185-4.

JELÍNEK, Jiří a kol. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. Vyd. 7. Praha: Leges, 2017, 1312 s. ISBN 978-80-7502-230-1

JELÍNEK, Jiří, ŘÍHA, Jiří a SOVÁK, Zdeněk. Rozhodnutí ve věcech trestních: se vzory rozhodnutí soudů a podání advokátů. 3., aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Leges, 2015. 571 s. Student. ISBN 978-80-7502-066-6.

JOHNSTONE, Gerry. Restorative justice: ideas, values, debates. 2nd ed. London: Routledge, 2011. xiii, 184 s. ISBN 978-0-415-67264-1.

NETT, Alexander; ZEZULOVÁ, Jana; VLČEK, Eduard; DRAŠTÍK, Antonín. Trestní právo procesní: (obecná část). Vyd. 3., dopl. Brno: Masarykova univerzita, 2000, 380 s. Edice učebnic PrF MU v Brně; č. 238. ISBN 80-210-2275-2.

NOVOTNÝ, František a kol. Trestní právo procesní. Vyd. 2. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. 458 stran. ISBN 978-80-7380-677-4.

RŮŽIČKA, Miroslav; PŮRY, František; ZEZULOVÁ, Jana. Poškozený v adhezním řízení v České republice. Praha: C. H. Beck, 2007. 759 s. ISBN978-80-7179-559-9.

ŠÁMAL, Pavel; MUSIL, Jan; KUČHTA, Josef a kol. Trestní právo procesní. Vyd. 4. přeprac. Praha: C. H. Beck, 2013, 1053 s. ISBN 978-80-7400-496-4.

ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád: komentář. Vyd. 7. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. ISBN 978-80-7400-465-0.

ŠČERBA, Filip. Alternativní tresty a opatření v nové právní úpravě. Vyd. 2. Praha: Leges, 2014. 464 s. Teoretik. ISBN 978-80-87576-93-9.

ŠČERBA, Filip a kol. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. Vyd. 1. Praha: Leges, 2012. 128 s. Praktik. ISBN 978-80-87576-30-4.

TURNER, Jenia I. Plea Bargaining Across Borders. Wolters Kluwer, 2009. 320 s. ISBN 978-0735575714.

ZEHR, Howard. Úvod do restorativní justice. Praha: Sdružení pro probaci a mediaci v justici, 2003. 48 s. ISBN 80-902998-1-4.

Odborné články

AULICKÝ, Petr. Dohoda o vině a trestu. Státní zastupitelství. 2012, roč. 10, č. 3, s. 32-35. ISSN 1214-3758.

BASÍK, M. Několik poznámek k dohodě o vině a trestu. Státní zastupitelství. 2012, roč. 10, č. 4, s. 55-57 ISSN 1214-3758

BRŇÁKOVÁ, Simona; KORBEL, František. Dohoda o vině a trestu. Trestně-právní revue. 2008, č. 9, s. 271-274. ISSN 1213-5313.

FILIPOVÁ, Markéta. Dohoda o vině a trestu jako nový zvláštní způsob trestního řízení. Dny práva – 2012 – Days of law. 1. vyd. Brno: Tribun EU s. r. o., 2013, s. 1372–1398. ISBN 978-80-210-6319-8.

JELÍNEK, Jiří. Dohoda o vině a trestu – novinka v českém právu. Právní rádce. 2012, č. 8, s. 46 - 51. ISSN 1210-4817.

JELÍNEK, Jiří. Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící. Bulletin advokacie. 2012, roč. 13, č. 10, s. 19–25. ISSN 1210-6348.

KRÁL, Vladimír. Dohoda o vině a trestu v návrhu novelizace trestního řádu. Právní rozhledy. 2008, č. 20, s. 2. ISSN 1210-6410.

KUČERA, Pavel; PTÁČEK, Michal. Několik úvah nad institutem dohody o vině a trestu v českém pojetí. Trestní právo. 2009, č. 7-8, s. 3-6. ISSN 1211-2860.

KURSOVÁ, Jana. Dohoda o vině a trestu v českém trestním právu a její problematické momenty. Dny práva – 2012 – Days of law. Vyd. 1. Brno: Tribun EU s. r. o., 2013, s. 1544–1555. ISBN 978-80-210-6319-8.

LOBOTKA, Andrej. Dohoda o vině a trestu a její vztah k účelu trestu. Právní rozhledy. 2012, č. 19, s. 674-677. ISSN 1210-6410.

MUSIL, Jan: Dohody o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení. Kriminallistika. 2008, č. 1, s. 3-26. ISSN 1210-9150.

PALOVSKÝ, Tomáš. Aktuální trendy v odklonech v trestním řízení. Státní zastupitelství. 2012, č. 3, s. 8-13. ISSN 1214-3758.

PIPEK, Jiří: Oficiální nebo dalekosáhle privatizované trestní řízení. Právník. 2000, č. 12, s. 1144-1181. ISSN 0231-6625

PROCHÁZKOVÁ, Eva. Dohoda o vině a trestu. Soudce. 2013, č. 4, s. 8-11. ISSN 1211-5347.

ŘEHÁČEK, Jan. K otázce povinné účasti obhájce při sjednávání dohody o vině a trestu. Státní zastupitelství. 2012, roč. 10, č. 6, s. 41 – 43. ISSN 1214-3758.

SVRČEK, Lukáš. Dohoda o vině a trestu po roce v českém trestním procesu aneb jak je tento institut v praxi (ne)využíván. Státní zastupitelství. 2014, č. 6, s. 38 – 44.

ŠABATA, Karel; RŮŽIČKA, Miroslav. Dohoda o vině a trestu de lege ferenda v České republice a možnosti využití slovenské právní úpravy. Státní zastupitelství. 2009, č. 6, s. 6-14. ISSN 1214-3758.

ŠÁMAL, Pavel: Nad poslaneckým návrhem novely trestního řádu směřujícím k zavedení dohadvacího řízení do českého trestního procesu. Právní rozhledy. 2005, č. 1, s. II. ISSN 1210-6410.

ŠČERBA, Filip. Odklon jako sankční opatření. Trestněprávní revue. 2009, č. 2, s. 33-36. ISSN 1213-5313.

TERYNGEL, Jiří: K institutu dohody o vině a trestu v trestním řádu. Trestní právo. 2013, č. 3, s. 19-23. ISSN 1211-2860.

VANTUCH, Pavel. Dohoda o vině a trestu mezi obviněným a státním zástupcem. Trestní právo. 2009, roč. 13, č. 11, s. 5-13. ISSN 1211-2860.

VANTUCH, Pavel. Nový návrh na dohodu o vině a trestu mezi obviněným a státním zástupcem. Trestní právo, 2011, roč. 16, č. 9, s. 4. ISSN 1211-2860.

VANTUCH, P. K možnostem sjednání dohody o vině a trestu. Trestní právo. 2012, roč. 17, č. 12, s. 6 – 8. ISSN 1211-2860.

VRTEK, Michael. Ultima ratio aneb Lze nechat trestní právo trochu spát? Bulletin advokacie. 2011, č. 4, s. 68-72. ISSN 1210-6348.

VLACH, Jiří; ZEMAN Petr. Zkušenosti z prvních let aplikace zkráceného řízení v názorech pracovníků orgánů činných v trestním řízení. Kriminalistika. 2008, č. 2, s. 94-107. ISSN 1210-9150.

Internetové zdroje

BALDWIN, John; MCCONVILLE, Michael. Plea Bargaining and Plea Negotiation in England. Law & Society Review, vol. 13, no. 2, 1979, pp. 287–307. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/3053255.

BROOK, Carol A.; FIANNACA, Bruno; HARVEY, David; MARCUS, Paul; MCEWAN, Jenny; POMERANCE, Renee. A Comparative Look at Plea Bargaining in Australia, Canada, England, New Zealand, and the United States, 57 Wm. & Mary L. Rev. 1147 (2016). [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://scholarship.law.wm.edu/wmlr/vol57/iss4/4>

Doporučení Rady Evropy č. R (87) 18, [cit. 2018-03-25]. Dostupné z:

[http://www.barobirlik.org.tr/dosyalar/duyurular/hsykkununteklifi/recR\(87\)18e.pdf](http://www.barobirlik.org.tr/dosyalar/duyurular/hsykkununteklifi/recR(87)18e.pdf)

Odklony v trestním řízení. Nejvyšší státní zastupitelství Česká republika: Průběh řízení v trestních věcech [online]. Nejvyšší státní zastupitelství Česká republika, © 2012. [cit. 2018-01-15]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubehrizeni-v-trestnich-a-netrestnich-vecech/odklony-v-trestnim-izeni>

Sněmovní tisk č. 836/0. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Poslanecká sněmovna, 4. volební období, 2002 – 2006. Vydáno dne 3. 12. 2004. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=836&ct1=0>

Sněmovní tisk č. 746/3. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Poslanecká sněmovna, 4. volební období, 2002 – 2006. Vydáno dne 18. 10 2005. [cit. 2014-01-28]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=4&ct=746&ct1=3>

Sněmovní tisk č. 574/0. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Poslanecká sněmovna, 5. volební období, 2006-2010. Vydáno dne 23. 7. 2008. [cit. 2018-01-28]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=5&ct=574&ct1=0>

Sněmovní tisk 510/0. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Poslanecká sněmovna, 6. volební období, 2010-2013. Vydáno dne 20. 10. 2011. [cit. 2018-01-28]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=6&ct=510&ct1=0>

Právní předpisy a související dokumenty

Ústava České republiky (1/1993 Sb.)

Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod (2/1993 Sb.)

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 207/2000 Sb., o Probační a mediační službě, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod

Důvodová zpráva k zákonu č. 193/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Pokyn obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně č. 8/2009, o trestním řízení.

Právní předpisy Velké Británie

Criminal Justice and Public Order Act 1994

Criminal Procedure and Investigation Act 1996

Criminal Justice Act 2003

Code for Crown Prosecution Service 2013

Attorney General Guidelines on Disclosure 2013

Criminal procedure Rules 2014

Reduction in Sentence for a Guilty plea 2017

Abstrakt

Tématem této diplomové práce je relativně nový institut trestního práva procesního, kterým je dohoda o vině a trestu. Tento institut byl do českého právního řádu zakotven novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 193/2012 Sb., s účinností ke dni 1. září 2012 a účelem jeho zavedení bylo zrychlení a zefektivnění trestního řízení a zároveň odbřemenění soudů, které jsou v důsledku značného množství nových nápadů přetížené.

Diplomová práce je členěna do pěti kapitol. První kapitola je věnována systémovému zařazení dohody o vině a trestu v trestním řádu a jeho postavení z hlediska odklonů s přihlédnutím k principům restorativní a retributivní justice. Druhá kapitola se zabývá historickým vývojem zavedení dohody o vině a trestu do české právní úpravy a procesem jejího přijetí. Zároveň je v této kapitole pojednáno argumentech ve prospěch i neprospěch dohody o vině a trestu, se zvláštním zřetelem na základní zásady trestního řízení.

Ve třetí kapitole je ve dvou částech podrobně rozebrána právní úprava dohody o vině a trestu, první část je věnována procesu sjednávání dohody o vině a trestu a druhá pak řízení o schválení dohody o vině a trestu před soudem. Čtvrtá kapitola je věnována stručnému popisu fungování institutu dohody o vině a trestu ve Velké Británii s přihlédnutím k rozdílům mezi kontinentálním a angloamerickým právním systémem. Závěrečná kapitola obsahuje výzkum využívání institutu dohody o vině a trestu v praxi, kdy za tímto účelem byly osloveny všechny okresní soudy v České republice v souladu se zákonem č. 106/1999 Sb., o poskytnutí informací. Tímto způsobem byl zjištěn počet schválených dohod o vině a trestu a typ trestné činnosti, u které je tento institut používán. V návaznosti na zjištěné informace následují úvahy o dohodě o vině a trestu de lege ferenda, které by mohly přispět ke zlepšení stávající právní úpravy a především pak k častějšímu využívání tohoto institutu v praxi.

Klíčová slova: dohoda o vině a trestu, dohodovací řízení, odklony

Abstract

Agreement on guilt and punishment

This master's dissertation focuses on a relatively new juridical institute of the criminal procedural law, which is agreement on guilt and punishment. This institute was incorporated in the Czech legal system by the Act No. 193/2012 Coll., which took effect from 1st September, 2012. The main purpose for the incorporation was acceleration and efficiency of criminal proceedings as well as lightening the burden of courts, which are overloaded due to excessive amount of new cases.

The master's dissertation is divided into five chapters. The first chapter is devoted to the inclusion of plea bargaining in the system of the Code of Criminal Procedure and on the institute of agreement on guilt and punishment in comparison with other diversions. A brief introduction to the basic principles of retributive and restorative justice is also included in this chapter. The second chapter covers the historical development of incorporating plea bargaining into Czech legislation and the legislative process itself. The basic arguments both in and against favour of the institute are outlined, especially taking into account the principles of Czech criminal proceeding. The third chapter contains a detailed analysis of relevant legislation and is divided into two parts, the first focusing on the negotiation of the agreement between the prosecutor and defendant and the second focusing on approval of the agreement on guilt and punishment at court. The fourth chapter is a brief introduction to the guilty plea legislation in Great Britain with consideration to the differences between common law and continental legal systems.

For the fifth and final chapter a research was conducted focusing on the application of the plea bargaining in practise. For this purpose I addressed all of the district Courts (in accordance with Act 106/1999 Coll., on Free Access to Information). In this manner the quantity of court approved agreement was found as well as the types of crimes, which were subjects to the agreement on guilt and punishment. Lastly, in accordance with the conducted research, suggestions de lege ferenda were made, which can help current legislation of this institute to be more effective.

Key Words: agreement on guilt and punishment, conciliation procedure, diversions